

Rötter & Frön

Hökhult

Fröderydsbygdens Forskarvänner

Förening för släkt- och bygdeforskare med anknytning till Fröderyds socken

Medlemsavgift
100 SEK/år

Personkonto Nordea
3141 00 51838 (Helen Höijer)

Ordförande
Margareta Edqvist
Syrengatan 19
571 39 Nässjö
0380-106 29
margareta.edqvist@telia.com

Kassör
Lars-Åke Andersson
Sävsjövägen 23
570 12 Landsbro
0383-607 68
helen.larsake@telia.com

Sekreterare
Marie Danvall
Gärdesvägen 31
570 12 Landsbro
0383-608 06
mariedanvall@telia.com

Redaktör
Per Frödholm
Villa Klockliden
Klockvägen 10
374 53 Asarum
0454-32 61 73
326173@gmail.com

Välkommen till Hökhult!

En historisk inventering av Hökhult, är vad detta nummer innehåller. Hökhult stort till ytan med fyra skattegårdar, livet här är som i andra byar. Domböcker berättar om en by med jämmer och elände samt våld och ond bråd död. Två större skiften har skapat byn vi ser idag, som fortfarande ligger kvar längs häradsvägen som den alltid har gjort. Vi är många som har rötter i Anders och Assars by. Vi hoppas att inventeringen ger dig en bredare och färgrikare bild av de tider som passerat genom Hökhults by.

Foto omslag och denna sida: Hökhults by 2001. Lennart Ekström. Husbilder, Hökhult, från Gods och gårdar, Vuxenskolan. Domboksnotiserna, där inget annat anges, kommer från Göta hovrätt, Advokatfiskalen, Bild = ArkivDigital.

Dags att betala medlemsavgiften

Avgiften 100 kronor till personkonto Nordea 3141 00 51838.
Gå in på överföring. Ange clearingsnummer 3141 samt kontonummer 0051838. Skriv initial och efternamn att jag kan identifiera er inbetalning. Du kan också betala kontant vid årsträffen. Med hälsning Kassören.

Årets träff den 15 maj

En dag med årsmöte samt släkträff i bygd & rum.

Plats: Bygdegården i Årset.

- * 09.30 Välkomstkaffe
- * 10.00 Årsmöte
- * Tillbakablick på våra 30 år med vad vi samlat på oss
- * Anbyteri
- * 12.00 Lunch
- * 13.00 Tema Hökhult
- * Vid 15-tiden. Avslutningskaffe

Anmälan senast 10 maj till Lars-Åke Andersson här till vänster.
Välkomna hälsar styrelsen

froderysbygden.se

Hökhult

1783-07-22 inställd laga mät- och stor-skiftesdelning

Norregården 1 mantal kronoskatte rusthåll

Sven Månsson
Daniel Månsson
Jonas Hemmingsson
Sven Johansson
Petter Simonsson
Magnus Hemmingsson

Assaregården 1 mantal skattekrone

Börje Håkansson (har nu bortbytt sin $\frac{1}{4}$ i Assaregården med Johan Danielsson i Södergården, bytesbrev den 17 innevarande månad)
Sven Persson

Måns Jönsson
Sven Karlsson
Jonas Månsson

Andersgården 1 mantal skattekrone rusthåll

Nils Isaksson
Samuel Karlsson
Måns Eriksson
Änkan Annika Jakobsdotter (Magnus Mattissons änka)

Södergården 1 mantal skattekrone rusthåll

Per Karlsson
Karl Olofsson
Johan Danielsson
Per Danielsson för sig och sin omyndige svåger Jonas Persson

1808-07-25 laga storskifte

1808

A = Norregården. 1 mantal kronoskatte rusthåll

Johannes Jansson $\frac{1}{4}$ mantal
Petter Samuelsson $\frac{1}{4}$ mantal
Per Jonsson $\frac{1}{4}$ mantal
Isak Danielsson $\frac{1}{4}$ mantal

B = Assaregården. 1 mantal kronoskatte augement

Sven Persson $\frac{1}{4}$ mantal
Magnus Svensson $\frac{1}{4}$ mantal
Jonas Månsson $\frac{3}{16}$ mantal
Jan Jansson $\frac{1}{8}$ mantal

C = Andersgården. 1 mantal kronoskatte rusthåll

Jan Månsson $\frac{1}{8}$ mantal

Per Persson $\frac{1}{8}$ mantal

Petter Nilsson $\frac{1}{4}$ mantal
Samuel Karlsson $\frac{1}{8}$ mantal
Lars Assarsson $\frac{1}{8}$ mantal
Måns Persson $\frac{1}{4}$ mantal

D = Södergården. 1 mantal kronoskatte augement

Jan Samuelsson $\frac{1}{4}$ mantal
Jonas Börjesson $\frac{1}{4}$ mantal
Måns Karlsson $\frac{1}{4}$ mantal
Johannes Jönsson $\frac{1}{4}$ mantal

Kartbildens orientering: Mot Årset, norr, till vänster.

1870

Kartbildens orientering: Mot Årset, norr, till vänster.
1 fot = 0,29690 meter

1870-09-20 laga skifte å alla ägorna

Norregården. 1 mantal kronoskatte rusthåll

- **Aa.** Samuel Larsson $\frac{1}{4}$ mantal. Boningshus av trä, tak av torv, näver och tegel, brädfodrat och rödfärgat, 3 rum på vardera våning, $53\frac{1}{2}$ fot långt, $20\frac{1}{2}$ fot långt och $14\frac{1}{2}$ fot högt, gott stånd.
- **Ab.** Johannes Petersson $\frac{1}{4}$ mantal. Boningshus av trä, tak av näver, torv och bräder, brädfodrat och rödfärgat, 51 fot långt, 20 fot brett och 14 fot högt, 3 rum på vardera våning, gott stånd.
- **Ac.** Peter Svensson $\frac{1}{4}$ mantal. Boningshus brädfodrat, tak av näver, torv och bräder, 36 fot långt, 21 fot brett och 13 fot högt, 2 rum på vardera våning, är i någorlunda försvarligt stånd, källare under.
- **Ad.** Sven Petersson $\frac{1}{8}$ mantal. Boningshus av trä, tak av näver och torv, till en del brädfodrat, 3 rum på vardera våning, 55 fot långt, 21 fot brett och $14\frac{1}{2}$ fot högt, är i brukbart stånd.
- **Ad.** Johan Petersson $\frac{1}{8}$ mantal (se nedan). Bor i samma hus som Sven Petersson ovan.

Assaregården. 1 mantal kronoskatte

- **Ba.** Frans August Håkansson $\frac{1}{4}$ mantal. Boningshus av trä, utflyttat från byns tomt åt norr, tak av näver, torv och tegel, brädfodrat, rödfärgat, 35 fot långt, 21 fot långt och $14\frac{1}{2}$ fot högt, 4 rum på vardera våning, i gott skick.
- **Bc.** Anders Peter Johannesson $\frac{1}{4}$ mantal. Boningshus av trä, tak av näver och torv. 34 fot långt, 20 fot brett och 14 fot högt, 2 rum på vardera våning, gammalt och i sämre skick, under huset välvd källare.
- Johan Petersson i Norregården $\frac{1}{16}$ mantal (se ovan).
- **Bb.** Anders Isaksson $\frac{1}{4}$ mantal. Boningshus av trä, tak av näver, torv och bräder, brädfodrat och rödfärgat, 38 fot långt, 21 fot brett och 14 fot högt, 2 rum på vardera våning, gott stånd.
- **Bc.** Samuel Larsson $\frac{3}{16}$ mantal. Boningshus, tak av näver, torv och bräder, till en del brädfodrat, 32 fot långt, $19\frac{1}{2}$ fot brett och $13\frac{1}{2}$ fot högt, 2 rum på vardera våning, gammalt men brukbart, källare under köket.

(Forts. på sidan 5)

(Forts. från sidan 4)

Andersgården. 1 mantal kronoskatte rusthåll

- **Ca.** Anders Magnus Petersson 1/6 mantal. Boningshus av trä, tak av näver, torv och tegel, brädfodrat, 32 fot långt, 20 fot brett och 14 fot högt, 2 rum på vardera våning, gott stånd, välvd källare under huset.
- **Ca.** Jonas Larsson 1/6 mantal. Boningshus av trä, tak av näver och torv, till större delen brädfodrat, 30 fot långt, 21 fot brett och 14 fot högt, 2 rum på vardera våning, i försvarligt skick, källare under huset.
- **Cb.** Peter Petersson 1/6 mantal. Boningshus, tak av näver och torv. Till en del brädfodrat, 32 fot långt, 21 fot brett och 13 fot högt, 2 rum på vardera våning, gammalt och förfallet, källare under huset.
- **Cb.** Peter Isaksson 1/6 mantal. Boningshus, tak av näver och torv, till en del brädfodrat, 27 fot långt, 17 fot brett och 13 fot högt, 2 rum på vardera våning, i försvarligt stånd, källare under huset.
- **Cb.** Johannes Isaksson 1/6 mantal. Boningshus, tak av näver och torv, till en del brädfodrat, 30 fot långt, 21 fot brett och 15½ fot högt, 2 rum på vardera våning, är i någorlunda försvarligt stånd, ena rummet kalkrappt, källare under huset.
- **Ca.** Anders Isaksson i Assaregården 1/6 mantal. Boningshus 32½ fot långt, 21 fot brett och 14 fot högt, tak av näver och torv, brädfodrat, 2 rum på vardera våning, gammalt och i sämre stånd, källare under köket.

Södergården. 1 mantal kronoskatte

- **Da** och **Dc.** Anders Hansson 1/8 mantal. Boningshus 28 fot långt, 18½ fot brett och 14½ fot högt, tak av näver, torv och tegel, brädfodrat och rödfärgat, 2 rum på vardera våning, i gott stånd.
- **Da.** Karl Johan Jakobsson 1/8 mantal. Boningshus 34 fot långt, 20½ fot brett och 14 fot högt, tak av näver och torv, till större delen brädfodrat, 2 rum på vardera våningen, i någorlunda gott stånd.
- **Db** och **Dc.** Johannes Petersson 1/8 mantal. Boningshus sammanbyggt med Sven Petersson, 24½ fot långt, 19 fot brett och 13½ fot högt, tak av näver, torv och tegel, till en del brädfodrat, 2 rum, del i kök, i försvarligt stånd.
- **Db.** Sven Petersson 1/8 mantal. Boningshus sammanbyggt och lika med Johannes Peterssons, källare under huset.
- Samuel Petersson 1/8 mantal. Boningshus, tak av näver och torv, 35 fot långt, 20½ fot brett och 15 fot högt, 2 rum på vardera våning, brukbart stånd, välvd källare under huset (se Anmärkningar §7).
- **Dc** och **Dd.** Johan Petersson 1/8 mantal. Boningshus 32 fot långt, 19 fot brett och 14 fot högt, tak av näver och torv, 2 rum på vardera våning, men den senare ej inrett, i brukbart stånd.
- Anders Nyman 1/16 mantal (se Anmärkningar §7).
- Karl Nilsson 1/8 mantal. Samma hus som Samuel Petersson (se Anmärkningar §7).
- **Dc** och **Dd.** Karl Andersson 1/16 mantal (med soldat Johan Magnus Fors). Boningshus 47 fot långt, 20 fot brett och 11½ fot högt, tak av näver och torv, till en del brädfodrat, 2 rum och kök, vind ovanpå, gammalt och i sämre skick.

Anmärkningar

§5. Sven Hansson i Rönneryd under Södergården, företedde en köpeavhandling upprättad den 22 november 1841, varigenom dåvarande ägaren till den ¼ del som nu ägs av Johan Petersson, Anders Nyman och Karl Andersson försålt lägenheten Rönneryd såsom 1/32 mantal i gården, och yrkar nu att erhålla ägor motsvarande 1/32 mantal i hemmanet eller 1/8 del av de ägor som tillhör ifrågavarande ¼ del, eller, också att han må få bibehålla sin jord enligt innehav, och i sådant fall undslippa kostnader för skiftet. Då denna fråga icke för dagen kan avgöras utan egentligen har gemenskap med delningsgrund, kommer den att framdeles i sammanhang därmed behandlas.

(Forts. på sidan 6)

(Forts. från sidan 5)

§7. Anmärkes att: Samuel Larsson i Assaregården köpt 1/16 mantal därstädes av Johan Petersson i Norregården, att Anders Hansson, Johannes Petersson, Johan Petersson och Karl Andersson, på exekutiv auktion köpt ¼ mantal av Samuel Petersson och Karl Nilsson i Södergården och att soldaten Johan Fors i vilkens ställe Anders Nyman nu svarar, av denne senare köpt 1/16 mantal i Södergården.

Avsöndringar

1898-10-31. Soldat Peter Alfred Sten köper lägenheten Björkelund under Assaregården. Säljare P M Samuelsson, F A Håkansson, Lina Ålander, Frans Emil Svahn, Johanna Johannesdotter, Alfred Andersson och Lisa Nilsson.

1899-10-25. Karl Johan Jakobsson i Södergården köper lägenheten Åkerslund under Södergården. Säljare August Johansson, Augusta Samueldotter, Alfred Samuelsson, Hanna Johannesdotter, F Karlsson, Antionella Johansdotter, J P Löf, Christina Svensson, Johan Johannesson, Anna Fransson, J M Karlsson, Hilma Svensson, Johan Petter Svensson och Tilda Isakdotter.

1905-03-14. Soldat Anders Johan Alfred Sandell köper grenadjärtorpet Skogslund under Andersgården. Säljare Anders Magnus Jonasson, Tilda Maria Johansdotter, Johannes Alfred Johansson, Anna Kristina Johansdotter, A J Pettersson, Emma Sofia Andersdotter, Anders Johan Svensson, Anna Lydia Lisabet Andersdotter, Johan August Johansson, Karolina Kristina Johansdotter, Jonas Daniel Johannesson och Anna Matilda Andersdotter.

1911-10-14. Grenadjär Alfred Ström och dess hustru Sofia Karlsdotter köper Grenadjärtorpet under Norregården. Säljare Johannes Magnus Petersson, Anna Lovisa Vern, Adolf Johannesson, Klas Gustav Nilsson, Josefina Albertina Samueldotter, Karl Johannesson, Amanda Sofia Svensson, Karl August Holm och Anna Charlotta Israelsdotter.

1915-11-22. Karl Gustav Wilhelm Johansson och dess hustru Elsa Gerda Sigrd Isaksson köper lägenheten Kullen eller Aspelund under Andersgården. Säljare Karl Josef Albert Isaksson.

1917-12-29. Gruvaktiebolaget Småland i Årset köper lägenheten Verkmossen under Norregården. Säljare Karl Holm och Charlotta Holm.

1923-08-27. Skraddare J M Rolf köper lägenheten Åkershult under Norregården. Säljare Josef Nilsson.

1925-03-06. Ernst Johnsson i Hökhult köper ¼ mantal Assaregården. Säljare A J Svensson.

1925-03-14. Johannes Oskar Fransson i Hökhult köper ett skifte i ¼ mantal Assaregården. Säljare A J Svensson.

1925-03-14. Alfred Sten i Hökhult köper ett skifte av Oxhagen under ¼ mantal Assaregården. Säljare A J Svensson.

1925-03-14. Johannes Alfred Petersson i Fröset köper ett skifte av Oxhagen under ¼ mantal Assaregården. Säljare A J Svensson.

1880 Andersgården klyvning

Källa Länskungörelser Nr 12, 1880

Anders Isaksson i Andersgården har härstädes gjort ansökning om förordnande för kommissionslantmätaren E Mebius att verkställa hemmansklyvning å alla ägorna till ¼ mantal kronoskatte rusthåll Hökhult Andersgården i Fröderyds socken och Västra härad. Kungörelsen uppläst i Fröderyds kyrka söndagen den 4 april 1880 av P E Petersson, pastorsadjunkt.

Skiftet, klyvningen av 1/6 mantal Litt Ca (se sidan 5). Anders Isaksson äger 1/12 mantal och Johan Petersson äger 1/12 mantal. Källa lantmateriet.se

- Johan Petersson skall kvarbo och bekommer sina ägor utmed Södergårdens rågång i ett skifte. Skiljelinjen börjar vid häradsvägen och stryker förbi ladugården vidare mot Bäckabys ägor över Källedalslyckan och Småkärren och mellan gölarna.
- Anders Isaksson, som icke äger några åbyggnader mer än hälften av ladugården och hälften av ett mindre boningshus, skall bekomma ägorna norr om nämnda skiljelinje utmed sitt 1/6 mantal Litt Cb Andersgården, samt dessutom bekomma utskiften.

Lokala namn i Hökhult 1870

Almlyckorna. Bardsängen
Bykekällan. Bäckabylyckorna
Domängen. Ekbacksträdan
Ekebacken. Fågelleksäng
Gammelstorpsängarna. Hasselhamnen
Hästhagen. Kohagen
Kohagsfällan. Kullängarna
Källekärr. Ledfällan
Lillängarna. Markalyckorna
Norrträdan. Nyckeläng
Nytorpsängen. Oxhagen
Oxhagskärr. Pinkärr
Pussafällan. Rönneryd
Stafre kärr. Stigkärr
Stora- och Lilla Kvarnkärr
Stora- och Lilla Åskärr
Torpen Engelholm och Hessleberg
Västra lägenheten. Westrelid
Äckre åkrarna

Naturläkning av enfaldig allmoge

Text Per Frödholm

Under slutet av 1720-talet reser en naturläkare runt i Västra härad, hembesök i Fröderyd står på reseagendan.

Naturläkare mäster Hans Törning är en humanist av stora mått då han kurerar fattig allmoge helt utan krav på ersättning.

Mäster Törnings fader har cirka 20 år tidigare lämnat blodspår efter sig då han rest runt i södra Sverige med sina två söner i släptåg och med sitt kvacksalveri allvarligt skadat folk.

Min farfars farfars farfars morfar Karl Jonsson i Torp mötte under sommaren 1729 mäster Hans Törning, vilket var tursamt för mig, ingen Törning och mitt släkträd hade antagligen måst ritas om där jag hade blivit exkluderad.

Att jag undertecknad i förliden sommar 1729 var underkastad en svår passion och mäster Törner kurerade mig varefter jag blev frisk och sund är som med mitt namn bekräftat av Torp i Fröderyd socken den 29 januari anno 1730, Carl Jonsson i Torp, rusthållare (Västra häradsrätt GI:6 sid 135).

Göta Hovrätt - Advokatfiskalen Jönköpings län EVIIAABA:754 Bild 35

Västra härads tingsrätt. 1730-02-11.

Mål 27. Båtsman Hans Törning inkallas till tingsrätten angående det han efter provinsialdoktorn Jakob Sjöbergs tillkännagivande påtagit sig åtskilliga kurer här i häradet, och den enfaldiga allmogen bedragit, berättar sig vara född i Kronobergs län, Konga härad, Väckelsång socken och Smedsgård Östad, samt att hans fader varit kommandör vid Amiralitetet och hetat Olof Hansson Törning. Och som hans föräldrar eljest bodde i Karlshamn, som och modern sedan (bodde) på Asarum och hade hållit denna Hans Törning i skola i Växjö, uti i sin ungdom har han på sitt 13 år för föräldrarna oveterligen gått ut ur skolan och begivit sig på en farkost från Karlshamn till Danzig, därest han kom till en doktor som hette Fischer, med vilken han följt till Holland och hos honom varit allena ett år, därifrån han

kommit till Amsterdam, till en fältskär eller doktor som hette Christian Meyerfelt och hos honom varit i 17 år och mest varit i Holland, allenast en liten tid i Spanien. När han då hos honom tagit avsked, och var på vägen till Sverige igen, strandade farkosten på vilken han var, och således är hans pass, som han utomlands fått, bortkomna.

Vid hemkomsten 1725 säger han att han blev emot sin vilja i kungligt tjänst antagen till båtsman för Asarum där hans moder hade sitt bruk och 1726 ställde han

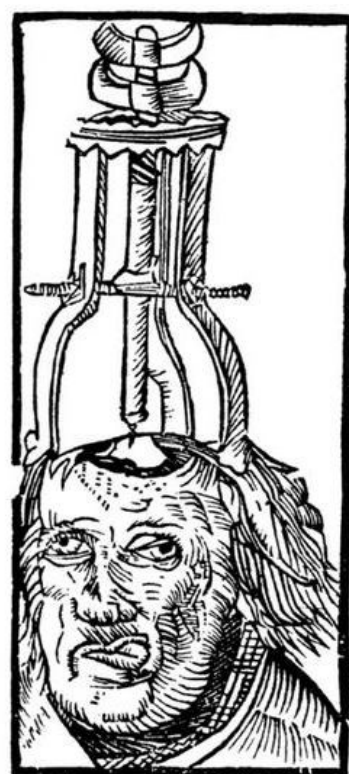
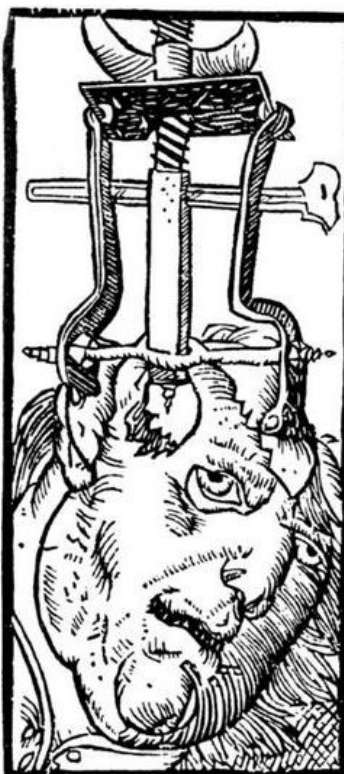
en annan karl i sitt ställe, varöver riktigt avskedspass finns ibland de hitsända dokument, då han säger sig rest till Stockholm och där inlagt supplik till konungen få bruka sin profession i Karlshamn, nämligen i kirurgi, varuti han skall förvärvat sig någon kunskap utomlands, och sedermera säger han sig allenast varit uti Askeryds socken och på flera ställen här i Småland, varifrån han nu om sitt förhållande, attester framtar, vilka nu tillika med landshövdingens brev och hos fogade Hans Törning nämnda pass och flera dokument upplästes.

Rannsaking om kurer

På tillfrågan om Hans Törning utskurit tjuvsenan på en gosse i Sjöstorp Hylletofta socken som berättat är, förklarade Hans Törning sig sålunda, att han tagit en lansett och stuckit gossen i armen, och när gossen skrikat därvid har Törning sagt, gör detta ont, hur mycket mera skall bastrepet när det kommer om halsen på dig, vilket han allena gjort att skrämja honom med, eftersom fru löjtnantskan Hiertberg,

vilken samma gosse till sig tagit att uppföda, klagade att han hade en elak vana till att snatta och stjäla vad han kom över. Tingsrätten efterfrågade om här är någon tillstädes från Sjöstorp, men fanns ingen, utan länsman Erik Waldman förmålde att fänrik Hiertberg lär komma tillstädes.

Anders Ringberg i Möckelhult Hjälmseyds socken närvarande berättar att Törning kurerat en hans dotter 8 år gammal, som ständigt varit sjuk så att hon nu alldeles är frisk och

därför ganska ringa fått för omaket, efter som han intet begärt.

Nämndeman Håkan Månsson i Fähhult berättar att soldaten Bengt Nilsson för Siggeskog, som ingen ro haft att sova för griller är och av Törning genom åderlåtande vorden kurerad, varför Törning ingenting begärt eller tagit. Även och dess brorsdotter, som en oändlig sveda i magen haft av honom kurerad, varför Törning ingenting begärt, men har dock kommissarien Lineaus givit honom 2 :/: silvermynt därför.

Nämnden och den närvarande tingsallmogen tillfrågades om någon har på Törning att klaga? Varpå de svarede nej, utom fast mera orsak att

(Forts. på sidan 8)

(Forts. från sidan 7)

tacka honom för det han många fattiga utan ringaste betalning hjälpt.

Förmäler och kronans befallningsman Bengt Lindberg, att han icke heller hört någon som klagat sig vara bedragen av honom, dock har allenast hört en bonde Jöns i Rösum Malmbäcks socken, vars sons ögon Törning skolat kurer, säga, att oansett han använt 2 daler silvermynt till medikamenters förskaffande, har han dock ej funnit någon förbättring, vilket Törning förmäler att han själv varit orsaken till medelst det han gått ute i vädret, och intet velat vara inne, som han honom undervisat.

Tingsrätten efterfrågade den pigan som Törning skall trepanerat eller lyft upp huvudskålen på, huru med henne nu är. Törning svarade att hon är mesta delen läkt och han haft henne här idag tillstädes att låta se henne, men nu låtit henne gå bort efter saken ej så snart kunnat förekomma. Blev för den skull tillsagd att i morgon låta henne tillstädes komma.

Den 12 februari

Mål 33. Framkom Hans Olofsson Törning och framvisade pigan Lisbet Larsdotter i Storängen Fryele socken, som besågs, berättar dess syster Anna Larsdotter, att hon i halvtannat år haft sådant sorl och susande i huvudet, att hon ingen ro fått, men finner sig väl och blir väl bättre när huvudet blir alldeles läkt, förmäls att Törning fött henne 12 veckors tid och ingenting därför tagit, emedan hon ingenting haft, utan en röd klädeskjol har hon hos honom nedlagt.

Lisbet Larsdotter tillfrågades hur hon själv tycker det står till med henne och förmäler att hon först var hos herr doktor Sjöberg och för honom angivit sin passion, då han givit henne något in, men därav ingen ändring försport, förrän Törning hennes huvud uppå dess trägna anhållan upptagit och befinner sig nu bättre, så att sorlet i huvudet är alldeles borta (se Västra häradsrätt GI:6 sid 131).

Hans Törning berättar, sig ha måst föda denna patient lång tid och kostat medikamenter på henne, vetandes sig därför intet något att undfå, emedan hon ingenting mer äger än en röd klädeskjol, vilken han nu för tingsrätten

uppvisar och nämnden till 4 daler 16 skilling silvermynt värderade.

Fänrik Magnus Hiertberg närvarande berättar, att Törning läkt och kurerat dess moder, som med sin passion länge varit graverad och gör eljest sina kurer lyckligt och väl, tager aldrig betalning utan patienten blir hulpen. Förmälendes herr fänriken som tingsallmogen, att de åstunda det denne Törning må få här å orten uppehålla sig, och den beträngda allmogen hjälpa, emedan han för billigt ris kurerar och intet påtager sig annat än det han tilltror sig kunna väl förrätta (se Västra häradsrätt GI:6 sid 129).

Eljest berättar nu Törning, så väl som pigan Lisbet Larsdotters syster, Anna, det Lisbet, sedan hon blivit kure-

nämligen;

- *Arvid Månsson Rydaholmensis Svenska örtabok och praktika in oktav.*
- *Lustgarten der Gesundheit in folio (tryckt 1546, se google books).*
- *Und doctor Paraceleri Wund- Artzung, K. Constantin 4:e feldtbaw in oktav.*

Tingsrätten tillfrågade Anna Larsdotter, som är syster till pigan Lisbet om nämnda Lisbet varit tillförne sårig och haft bölder på kroppen? Svar: Har väl varit sjuk i lång tid, dock allra mest i huvudet, så att hon därför haft ingen ro, men å den övriga kroppen har hon varit slät som en is, till dess hon nu är bliven god i huvudet, vilket och Törning

rad i huvudet, nu fått på kroppen stora bölder, samt eljest ser ut som voro hon spetälsk, vilket Hans Törning säger sig även väl kunna kurer och läka, men för hennes huvuds skull törs han inte gripa sådant allt för hastigt an, innan huvudet alldeles blir gott, emedan han vill låta bada henne med mera, begärde att sådant till hans säkerhet i protokollet införes måtte.

Tingsrätten tillfrågade honom var han lärt den konsten att så skära upp huvudet, som han gjort på denna människan? Svar: Har sett hur dess förre mästare utomlands gjort och så väl slikt som mera av en långsam övning hos dem inhämtat. Fråga: Vad för medikamenter han brukar till sina kurer? Svar: Somt köper han från apotekaren i Jönköping och i Växjö, men mest brukar han örter och växter som han själv om sommaren upphämtar, säger och att han har åtskilliga böcker som han läser och därefter en dels praktiserar. Fråga: Vad det är för böcker, samt blev befalld att framvisa dem för rätten, gjorde så avträde emedan han ej har dem med sig.

Törning kom vidare tillstädes och uppvisade de böcker han sig beropat

tillstår, samt säger sig kunna kurer, men beklagar att hon alls intet har till uppehälle, och han av sin fattigdom icke förmår henne längre föda, dock skaffar systemen henne något, igenom tiggande till hjälp.

Allmogen iterade ytterligare, att få behålla denne Törning kvar här i orten både för åderlåtnings skull, och andra deras krankheters botande, beklagande att de hava lång väg till städerna och mången fattig omkommer, som för en ringa ting av denna kunde få hjälp, men tingsrätten underrättade allmogen, att det intet är tillåtet, utan emot konungens förordningar stridande, som och Törning förmenades att intet vidare påtaga sig sådana äventyrliga kurer, utan nu med all flit söka till att fullkommeligen restituera denna fattiga pigan Lisbet Larsdotter, vilket och mycket synes för honom initigera om han det väl genom går. Emellertid på det denna fattiga pigan må lida av vanrykte, vill tingsrätten med vidare utslag över Törning låta till nästa ting bero.

Andersgård 4:6

Ägarlängd 1683-1995

1/6 mantal från 1842, där inget annat anges. Ägandeårstal är delvis uppskattade. Sammanställt av Per Frödholm.

- * 16xx-1708. Jöns Persson (fader till nedan)
- * 1708-1753. Adam Jönsson (fader till nedan)

1753. 4 november. Adam Jönsson i Hökhult Andersgård, född i samma gård 1683, fader Jöns Persson och moder Lisbet Andersdotter, hemma tills han miste sin mor 1700 (1701), sedan tjäna hos klockaren i Bäckaby och i Bäckaby Lillegård, Hökhult i 2 år, när fadern dog tog bruk 1708 och gifte sig med Kerstin Persdotter från Hökhult Norregård, gift i 44 år, avlat 4 barn – 1 flicka död, 1 son och 2 döttrar lever, varit frisk, sjuk i 4 år, magsjuk, till sängs i 9 veckor, död den 30 om tisdagsmorgonen, 70 år.

- * 1753-1788. Per Adamsson (nekrolog C:3 sid 479)
- * 1788-1799. Måns Eriksson (svärfader till nedan)
- * 1799-1811. Per Persson, 1/8 mantal (svärfader till nedan, nekrolog C:4 sid 319)
- * 1811-1820. Johan Månsson, 1/8 mantal
- * 1820-1840. Johannes Jonasson, från 1/8 mantal till ¼ mantal (svärfader till nedan)
- * 1838-1842. Johannes Petersson, ¼ mantal
- * 1841-1841. Jonas Larsson (svåger till nedan)
- * 1841-1878. Anders Magnus Petersson (svärfader till nedan), 1/6 mantal (1/6 äger och brukar Anders Isaksson i Assaregården)

1870 = Boningshus av trä, tak av näver, torv och tegel, brädfodrat, 32 fot långt, 20 fot brett och 14 fot högt, 2 rum på vardera våning, gott stånd, välvd källare under

huset. Bod täckt med torv 10½ fot lång, 15 fot bred och 9½ fot hög, sammanbyggd med Anders Isakssons och i försvarligt stånd.

Ladugårdsbyggnad täckt med halm, 46½ fot lång, 21½ fot bred och 9 fot hög, innehåller loge, två lador och fähus samt vidbyggt skjul och tröskverkstak, i försvarligt skick. Svinhus 14 fot långt, 14 fot brett och 6 fot högt, i försvarligt skick.

Åtta fruktträd samt del i gemensam brunn. Skall flytta alla byggnader utom bostadshuset 200 fot från gamla tomten.

- * 1878-1926. Jonas Daniel Johannesson, från 1/6 mantal till 1/12 mantal (del I) (fader till nedan)
- * 1912-1920. Anders Johan Sandell, 1/12 mantal (del II)
- * 19xx-19xx. Emil Petersson i Röshult, 1/12 mantal (del I)
- * 19xx-19xx. Emil Petersson i Röshult, 1/12 mantal (del II)
- * 1915-1932. Oskar Petersson i Södergården, 1/12 mantal (del I)
- * 1915-1932. Oskar Petersson i Södergården, 1/12 mantal (del II)
- * 19xx-19xx. Karl Henrik Emanuel Johansson, 1/6 mantal, mantalsskriven 1941 i Andersgården 4:6
- * 19xx-19xx. Erik Fransson
- * 19xx. Kerstin Liljedahl och Gertrud Sten

Källor, urval

Fröderyd AI:5 till AII:2 (Hökhult Andersgård)
Häradsskrivaren i Njudungs fögderi Flaa:22 sid 50
Gods och gårdar, Studieförbundet Vuxenskolan
Lantmateriet.se

1 fot = 0,29690 meter

Hökhult Andersgård 4:6

Dragondottern Karin

Text GullBritt Bergqvist

Jag vill gärna berätta om Karin, döpt till Katarina, dotter till dragonen Peter Hock i Ramkvilla. Född och uppväxt på dragontorpet Henrikslund under Hallsnäs i Ramkvilla.

Hon föds den 26 augusti 1809. Hennes bror Johan Peter var min farmors farfar, han är född 1823. Karins och Johan Peters far dragonen Peter får silvermedalj för tapperhet i fält i Retschow, Mecklenburg, i kriget mot Napoleon 1813.

Karins systrar flyttade båda till Fröderyd socken

Johanna Petersdotter Hock, född 11 oktober 1815, gifter sig med soldaten Sven Magnus Kron. De flyttar till Hökhults Assaregård och soldattorpet No. 31 och de får fyra barn. Sven Magnus Kron dör av rosfeber 1859 och Johanna, nu änka, får flytta till backstugan Sörelid där hon bor till sin död 1892.

Lisa född 29 april 1818 gifter sig med torparen Karl Johansson Prins, de bosätter sig på torpet Karlslund under Flathult och där föds fem barn. Karl dör 1893 och Lisa 1895.

Lillebror Johan Peter Borg föds den 8 juni 1823. Han är min farmors farfar, grenadjär i 35 år. 1848 gifter han sig med Maria Katarina Johansdotter, född i Hultsjö socken. De bor i Slageryd, Bäckaby socken, och får sju barn. Johan Peter blir 82 år, död 1904 i sviterna efter en våldeld. Maria Katarina blir 92 år. Två små syskon dör som späda.

När Karin är 17 år flyttar hon hemifrån, året är 1826. Första arbetet är i Lilla Brånskog (Amnatorp) där hon är piga.

1829 börjar hon som piga i Hallsnäs herrgård. Det är ju nära hemmet. Här står hon under *Tjenstefolk*, pigan Catrina Petersdotter. Hon flyttar 1830 till prästgården i Fröderyd socken, när Jonas Sandell är kyrkoherde. 1833 flyttar hon tillbaka till Ramkvilla, denna gång till Höreda Norregård. 1834 till Amnatorp igen, här kallas hon första gången för Karin. 1835 tillbaka till Fröderyd och prästgården.

1840 gifter hon sig med drängen och torparen Karl Hansson från Fröset Backegård. De flyttar till torpet Vitaberg under Fröset Backagård. I husförhörlängden Fröderyd AI:12 1840-1847 sidan 205 kan jag läsa att fyra barn fötts. När det första barnet föddes var Karin 32 år. Det är Johannes som

föds 1841, hans levnads tid är bara 2 månader, död av inslagen massel, vilket bör vara mässlingen. Nästa barn är en dotter, Anna Kristina född år 1842. Sedan kommer Hans Johan 1844, Johanna 1846, Karolina 1849, död samma år i bröstfeber och Johannes Peter 1850, han blev 5 månader, också han död av inslagen massel, När det sista barnet föds är Karin 41 år. Maken Karl Hansson är född 1815-06-30 i Träde. Karl Hansson var torpare och kyrkväktare. I husförhören för åren 1856-1860 har backstugan Vitaberg bytt namn till backstugan Högelycke.

Dottern Anna Kristina, född 1842, flyttar till Gärdeskvarn 1861. Där arbetar hon som piga. 1864 flyttar hon tillbaka hem till Högelycke. Den 30 juni 1865 endast 22 år gammal dör hon i nervfeber, vilket är detsamma som tyfus. Dottern Johanna född 1846 gifter sig 1868 med Johan Reinhold Carlsson Lönn. De bosätter sig i Ljunganäs Norrekvarn, där föds i rask takt nio barn. Johanna dör efter sin sista förlossning endast 39 år gammal. Två av barnen dör späda, de övriga sju emigrerar till Nordamerika.

Sonen Hans Johan blir hemmansägare i Amnabro och gifter sig 1872 med Lovisa Johansdotter, där föds 8 barn. Han dör 1935 i en ålder av 91 år. När Karin dör 1898 har hon varit änka i 3 år. Hon blir 89 år.

Bouppteckning efter Karin Persdotter

Källa: Västra häradsrätt FI:66, sidan 283.

År 1900 den 10 januari inställde sig undertecknade på vederbörandes begäran i Fröset Backstuga, att förrätta Bouppteckning efter därstädes boende änkan Karin Petersdotter, som avled den 29 augusti 1898 och efter sig lämnat såsom sterbhus deltagare sonen Hans Johan Karlsson härstädes och en före detta avliden dotter Johannas efterlevande barn Karl Adolf, dottrarna Selma, Anna Lovisa, Ester Katarina, Oscar Salomon född 1881, Linnea Elisabeth född 1883 och Josef Emanuel född 1886. (...). Sonen Johan Karlsson som haft boet för hand uppmanas att det samma uppgiva sådant det vid dödstillfället befanns och företog som följer:

Lösören. Diverse

2 kronor i portmonnän, 6 böcker, 2 sticketäcken, 1 gammal fäll, 2 dynor, 2 lakan, 2 handdukar, 1 spinnrock, 1 harfock, vävnader, 1 gammal spånare. Den avlidnas gångkläder: 4 kjolar, 5 lintyg, 1 kappa, 2 koftor. 1 silkeduk, 1 ylleduk, 3 näsdukar, 1 par kängor, 1 par ögonglas, 1 gammal kista, 2ne fat. Summa inventarier 23.25 kronor.

Skulder

Till begravingen 25 kronor tillsammans för den avlidnas underhåll med husrum, föda och omvårdnad under de trenne sista levnadsåren, 30 kronor per år = 90 kronor. Summa skulder 115 kronor. Summa skuld över tillgångar 91:75.

Foto: Dragontorpet Henrikslund under Hallsnäs i Ramkvilla. GullBritt Bergqvist 2014. Se fler foton å sidan 11.

Ovan. Karin Petersdotter och Karl Hansson.
Nedan. Hans Johan Karlsson och Lovisa Johansdotter med barn.
Foton från Vetlanda digitalmuseum.

Den siste från Fröderyd

Enligt Sveriges Befolkning 1880 finns det 10 levande personer som är födda i Fröderyd under 1700-talet.

Vid kontroll av 1880-års uppgifter är det nio som rätteligen är födda i Fröderyd.

Frågan är således: *Vem är, och när avled, den siste 1700-tals- och i Fröderyd födde personen?*

Sex av nio är kvinnor. Sex av nio bor i Fröderyds socken, de övriga bor i Lannaskede, Malmbäck och Ramkvilla.

En av nio är född 1797-02-18 i Hökhult Södergård, Maria Hansdotter, avliden 1887-11-27 i Årset Storegård.

Den sist avlidne 1700-tals personen född i Fröderyd är:

Johannes Persson Ljung, född 1797-12-02 och bosatt i Ljunganäs Korpralsgård. Avliden 91 år, 7 månader och 3 dagar gammal som änkeman 1889-07-05. Son till bonden på samma gård Per Månsson och dess hustru Lisbet Jonasdotter.

Notera att i A1:8 får Johannes sin bror Måns födelsemånad och dag, ett fel som följer Johannes resten av livet.

Johannes brukar sin faders gård. Gift med Anna Lisa Jonasdotter från Hulstsjö. Efter Johannes tar sonen Anders Johannesson över gården.

Urval av källor: Fröderyd A1:7 sid 126. A1:8 sid 126. A1:9 sid 122. A1:10 sid 127. A1:13 sid 44. A1:20 sid 238 och Fröderyd C:3 sid 225 och C:4 sid 307 och 367 och C:7 sid 173.

Byns dödliga skönhet

Sophia Jonasdotter, född 1781-09-28 i Myresjö Polackaregårds soldattorp.

Ansedd som en bondskönhet, haft utvidgade behov genom kärlek till väl både levnad och klädnad. Mist högra handen, halshuggen, och i bål bränd i Komstad den 19 september 1804. Gift 1798-07-12 med trumslagare Johannes Skärman, änka 1798-08-27. Gift 1799-10-27 med soldat Nils Andersson Hick i Hökhult. Sophia och Hick förgiftade och knivhögg Herman Christian Tigerschiöld till döds samt dolde liket under golvet i ladan på soldattorpet under Hökhult Södergård. Soldat Hick halshuggen och steglad i Komstad datum som ovan.

Källor: Myresjö A1:3 sid 190 och C:3 sid 373 samt Fröderyd C:3 sid 539 och C:3 547.

Hökhults förtroendevalda

Bäckaby kommun

Källa: Från Sockenstämman till Storkommun, Litteras Förlag AB, 1955.

Fransson Henry Oskar Enar

Hemmansägare, Hökhult, Årset, född 31/7 1917 i Fröderyds församling. Föräldrar: Oscar och Amanda Fransson.

Ordförande i kommunalnämnden från 1952, dess vice ordförande och ledamot 1947-1951, ledamot av kommunfullmäktige från 1943 och folkskolestyrelsen från 1942, ordförande i taxeringsnämnden från 1952 samt skolkassör från 1947. Tiden före 1952 avser Fröderyds förutvarande kommun.

Ledamot av kyrkorådet från 1942 samt kyrkokassör från 1947. Vice ordförande och förutvarande ordförande i Fröderyds RLF-avdelning samt styrelseledamot i Hushållningssällskapet. (läs mer å sidan 15).

Svensson Oscar

Hemmansägare, Hökhult, Årset, född 12/10 1899 i Fröderyds församling. Föräldrar Sven Johan Fransson och Anna, född Hansdotter. Gift 1930 med Edit, född Gustafsson 9/3 1905. Barn: Ann-Britt.

Ledamot av kommunfullmäktige från 1943, varav tiden före 1952 avser Fröderyds förutvarande kommun. I denna jämväl ledamot av kommunalnämnden, fattigvårds- och folkskolestyrelsen 1936-1940, hälsovårds-, val- och hästuttagningsnämnden samt kristidsförbundets direktion.

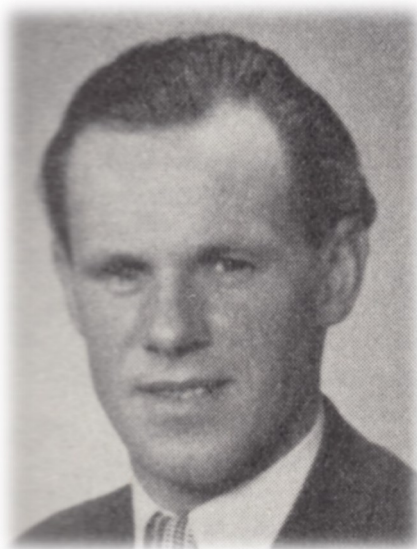
Fröderyds skytteförening

Källa: Svenska Skyttar, Förlaget Svensk Hembygd, 1943.

Johansson Gustaf Axel Emanuel

Lantbrukare, Hökhult, Årset. Född den 26 mars 1899 i Fröderyds församling. Föräldrar: Johan Johansson och h. h. Karolina Johansson. Gift 1924 med Ellen Nilsson.

Medlem i föreningen sedan 1940, vice ordförande, tidigare medlem i den gamla skytteföreningen. Tillhör skjutklass 3. Innehar: Skyttem s, Skidskyttem s.

Rättelser och kompletteringar: Fransson född 1917-01-31 i Assaregården. Svenssons moder heter Petersdotter. Johansson född i Andersgården. Källa Fröderyd C:8.

Hon fick sitt tillstånd att ingå äktenskap

Text Lennart Ekström

Måns Persson, min ff ff ff, född 1752 i Hökhult Assaregård, son till Per Håkansson 1710-1789 och hans hustru Malin Hansdotter 1720-1773. Familjen bestod av barnen Olof 1745-1746, Lisbet 1749-1826, Måns 1752-1817, Håkan 1755-1810 som fick sitt namn efter deras farfar Håkan Börjesson vilken avled 1754, Sven 1758-1815 samt Hans 1761-1762.

Yrkesvalet i bondesamhället på 1700-1800 talet var enkelt. För bondsönerna blir det att skaffa sig en egen gård, antingen överta fädernegården, gifta in sig i ett hemman eller köpa egen gård. Om inte detta går kan man försöka sig på att bli soldat och åtminstone få en egen liten täppa annars blir det torpare eller dräng. För dottrarna gäller det att försöka gifta sig med någon bondson.

År 1783 är Måns Persson 31 år gammal och fortfarande ogift. Han har nog haft sina tankar åt dottern i granngården Hökhult Andersgård, Annika Jakobsdotter, och att kanske kunna gifta in sig i den gården. Men den möjligheten försvann när Annika 1776 gifter sig med Magnus Mattisson från Lannaskede som nu blir ny husbonde i Hökhult Andersgård. I äktenskapet föds en Jakob i mars 1780. Äktenskapet blir kortvarigt. Magnus Mattiasson dör av slag 1783-05-29, 29 år gammal. Den unga Annika Jakobsdotter är 24 år gammal med en treårig son och dessutom väntar hon ännu ett barn, situationen är väl att hon kan behöva en ny make som kan ta hand om familj och gård. I juni 1783 föds postumt barnet som får namn efter sin avlidne fader Magnus.

Skifte som kom av sig

Den 22 juli 1783 inställer sig lantmätaren i Hökhults by för att enligt Konungens befallningshavares förordnade från den 7 mars 1781 förrätta mät- och storskiftesdelning över nämnda by. Efter laglig kallelse inställer sig samtliga byns jordägare. Bland alla männen infinner sig änkan (som sådan är hon myndig) Annika Jakobsdotter för Skatte Kronorusthåll Hökhult Andersgård tillsammans med de övriga från Andersgården Nils Persson, Samuel Carlsson och Måns Eriksson. Det noteras i protokollet att Magnus Mattisson med döden avlidit och nu företräds av änkan Annika Jakobsdotter. Något storskifte blev det aldrig ty samtliga jordägare vill ha det som det alltid varit.

Tillstånd för äktenskap

Efter de föreskrivna månaderna efter maken Magnus Mattissons död är Annika nu ledig för nytt äktenskap. För min anfader Måns Persson kommer situationen lägligt. Han friar till Annika Jakobsdotter och får ja, men för att det skall bli något äktenskap fordras hennes svärfars godkännande vilket han lämnar med följande innehåll:

At laga bouptekning och arfskifte uti aflidne Magnus

Matiassons i Hökhult Andersgård sterbhusskiedt, och jag såsom barnsens faderfader och förmyndare utfått theras tillståndiga fädernearf, hwarföre des efterlemnande Enka Annika Jakobsdotter icke hindras kan at i annat giefte tråda om och när hon ther till efter Guds skickelse sinnad blifwer, hwartil henne önskas allsköns lycka och wälsignelse af Gud den högste, ty warder detta henne såsom bewis till laga bewittning meddelat. Norrskog d: 31 Januarii 1784

Matias M: S: Svensson. Ölfreboda. Förmyndare

Den 27 juni 1784 kan Måns Persson föra Annika Jakobsdotter till altaret och blir nu ny husbonde på 1/4 Hökhult Andersgård. Kyrkoherde var vid denna tid Carl Lund (1752-1796). I äktenskapet med Annika Jakobsdotter föds fyra barn, Anders 1787, Peter 1789, Johannes 1792 och Lisbeth (med tilltalsnamnet Lisa) 1795.

Storskifte

Den 25:e Juli 1808 inställer sig lantmätaren i Hökhults by för att företa storskiftesdelning. Förra gången 1783 misslyckas det men denna gång verkställs beslutet. Andersgården består nu av sex hemman varav Måns Persson svarar för 1/4 mtl. Gården är ett rusthåll och har att hålla med ryttare för Smålands Dragonregemente, senare Husarregemente, på torp nummer 109.

Den 28 oktober 1809 köper Måns Persson 1/4 mtl Hökhult Södergård av Sven Nilsson och hans hustru Carin Månsdotter för 800 Riksdaler Banco. Kanske tänker han på barnens framtid att de skulle få köpa en gård var?

Vid 1810 års mantalsskrivning finns hela familjen om fem personer uppräknade. Två slipper betala mantalsspeng, nämligen Lisa som är 14 år samt hustrun Annika som är sjuklig och orkeslös. Måns Persson och Annika Jakobsdotter börjar komma upp i åren men inte 60 år fyllda, kanske man börjar planera att flytta till undantag och låta barnen ta över gårdarna.

Gårdarna säljs

Vi skriver 1816. Av Måns och Annikas barn är nu två döda, Peter avlider 1800 och Anders 1815. Dottern Lisa Månsdotter som är 21 år ingår äktenskap 1815. Måns och Annika säljer Andersgården till dottern Lisa och hennes man Isak Pettersson från Röshult för 444 Rdr 21 sk och 4 rst. Andersgården var Annikas släktgård och en intressant detalj i det upprättade salubrevet från 14 mars 1816 som undertecknas av Annika Jakobsdotter och Måns Persson, säljare, är att Annika Jakobsdotter är noga med att betona att det är hennes gård. Inledningsvis skrivs *"Jag Annika Jakobsdotter tillika med min K mans goda råd och som ... det wi af fri vilja och moget betänkande uplåter och försålt min egande 1/4 ding uti Krono Skatte Rusthålllet Hökhult Andersgård ..."*. Sonen Johannes Månsson köper samma år tillsammans med sin hustru Christina (Stina) Johansdotter sin föräldragård Hökhult Södergård för 777 Rdr och 37 sk Banco, den gård som Måns tidigare köpt för 800.

(Forts. på sidan 14)

(Forts. från sidan 13)

Den 16 november 1817 avlider Måns Persson av lung-
sot. Hustrun Annika Jakobsdotter överlever sin make med
10 år och somnar in dagen för julafton den 23 december
1827 av tvinsot, 68 år gammal.

Hur blev det då med fädernegården 1/4 Hökhult As-
saregård Kronoskatte? Det blir Måns bror Sven Persson
(1758-1815) som efter giftermålet 1781 med Catharina
Johansdotter kom att ta över gården. De säljer gården
1811 till mågen Johannes Svensson och dottern Elisabeth
Svensdotter för 444 Rdr 21 sk 8 rst Banco med *lifstidsup-
pehälle*.

Laga Skifte

År 1870. Nu stundar nya tider i Hökhult. Fyra bönder i
Hökhult skriver till Konungens höga befallningshavare i
Jönköpings län med anhållan om att få Laga Skifte genom-
fört. Den 20 september samma år inställer sig lantmätaren
för att verkställa Laga Skifte. Nu skall jordbruket bli effekti-
vare. Gårdarna skingras, allt för att ge större samman-
hängande brukningsenheter. På Andersgården är det två
generationer efter Måns Persson och Annika Jakobsdotter
som är jordägare. Deras barnbarn Johannes Isaksson,
1823-1904, är rusthållare på 1/6 mtl Hökhult Krono Skatte
Rusthåll.

Så fortsätter det. Johannes Isaksson och hans hustru

Ekströms Faktaruta. Hökhult Assaregård

1. Håkan Börjesson köper den 9 maj 1708 1/4 mtl Hökhult
Assaregård skattegård av Ingegerd och Ingrid Jönsdotter
för 37,5 Daler silvermynt.
2. Sonen Per Håkansson köper den 8 maj 1741 1/4 mtl
Hökhult Assaregård av sina föräldrar Håkan Börjesson
och hans hustru Karin Olofsdotter för 120 daler Smt.
3. Sonen Sven Persson och hans hustru Katarina Johans-
dotter köper föräldragården 1/4 Hökhult Assaregård
omkring 1781.
4. Dottern Elisabet Svensdotter och hennes blivande man
Johannes Svensson köper den 31 oktober 1811 hennes
föräldragård 1/4 Hökhult Assaregård för 444 Rdr 21 sk 8
rst. Med detta blev hon fjärde generationen på gården.
Elisabet avled 1824. Johannes Svensson flyttade från
Assaregården 1836.

Källor

Håkan Börjesson: Västra härad 2 juni 1708 sidan 11.
Lagfart beviljad 1711.

Per Håkansson: Västra härad AI:59 HT 1746.
Lagfart beviljad den 19 oktober 1746.

Lisbeth Månsdotter: Västra härad All:12 den 31 oktober 1811
sidan 200. Uppbud 3 den 5 februari 1812 sidan 139 och Död-
bok Fröderyd 1824.

Johanna Adamsdotter, 1826-1910, deras son, August Jo-
hannesson blir länken in till 1900-talet. Han avlider i An-
dersgården nästan hundra år gammal 1945.

Källor

Lantmäteriets forskningsarkiv E37 Fröderyd sn, 14:1 p. 58.
Fröderyd kyrkoarkiv HIIIa:1, lösa blad. Landsarkivet Vadstena.
Fröderyd kyrkoarkiv vigselbok C:3 1784 s. 259 nr. 4.
Carl Lund tillträdde som socknens sextonde kyrkoherde 1782.
Om Carl Lund berättar Lars-Åke Andersson i Rötter & Frön nr.
31 2003.

Lagfartsprotokoll Västra härad Alla:12 p. 101 VT 1810.
Mantalslängd Västra härad 1810. Även 1812 var hustrun be-
friad från skatt, hon var sjuk. Landskontoret Jönköpings län
volym EIII:56 s. 1296. SVAR s. 1213-1214.

Lagfartsprotokoll Västra härad Alla:13 AT 1816 p. 86.

Lagfartsprotokoll Västra härad HT 1816 Alla:13 p. 6.

Lagfartsprotokoll Västra härad HT 1811 Alla:12 p. 200 och VT
1812 p. 139.

Tvinsot detsamma som avtyning, förtvining. Kan orsakas av
bland annat av ålderdom enligt Svenska sjukdomsnamn i
gångna tider av Gunnar Lagerkrantz 1988 3:e upplagan.

Foto nedan: Lennart Ekström

Ekströms Faktaruta. Hökhult Andersgård

1. Jakob Andersson 1759-1827
2. Magnus Mathiasson f. cirka 1753-1783
3. Måns Persson 1784-1817
4. Lisbeth Månsdotter 1795-1863
5. Johannes Isaksson 1823-1904
6. August Johannesson 1849-1945
7. Nils 1914-1998 och Sally Petersson 1924-1997
8. Roland Pettersson 1943-2006

Andersgård 4:14

Henry Franssons förtroendegärning

Henry Franssons politiska karriär var bara i sin linda i början av 1950-talet när boken som uppgifterna är hämtade ur kom ut.

I den storkommun som bildades 1953 valdes han in i kommunalfullmäktige, kommunalnämnden och skolstyrelsen. I kommunalnämnden var han ordförande under hela denna kommuns historia och dessutom kommunalkassör.

När Vetlanda kommun bildades 1971 valdes Henry in i kommunfullmäktige och tog plats i kommunstyrelsen och dess arbetsutskott. Han var under första mandatperioden kommunstyrelsens vice ordförande och vikarierande kommunalråd. Han var ledamot av kommunfullmäktige fram till 1985 då han på egen begäran inte ställde upp i valet. Han lämnade därmed det kommunalpolitiska livet efter att ha varit verksam i 40 år.

Vid valet 1970 valdes han även till Landstingsman och valdes där till ordförande i inköpsnämnden.

Fransson var under många år nämndeman först vid tingsrätten och därefter vid hovrätten. Dessutom taxeringsnämndsordförande, ledamot i vägnämnd och polisnämnd samt ombud för lantbruksnämnden

Inom kyrkan hade han uppdrag som kyrkorådsledamot, kyrkokassör och kyrkvård.

Många var även de uppdrag Henry hade i olika föreningar såsom Hushållningssällskapet, RLF/LRF, Bygdegårdsföreningen, Centerpartiet och Hembygdsföreningen.

Som om inte allt detta var nog så var han bygdens förtroendeman när det gällde att författa skrivelser, bouppteckningar och testamenten. Tillsammans med Carl Blom från Skepperstad hade han en mycket anlitad auktionsfirma.

Henry Fransson gick ur tiden den 8 juni 1988.

Sonen Arne Fransson var riksdagsman för Jönköpings läns valkrets, Centerpartiet, mandatperioderna 1971-1981.

Henrys anor i Assaregården

Oskar Enar Henry Fransson. Född 1917 i Assaregård.

Son till: Johannes Oskar Fransson. Född 1876 i Assaregård.

Son till: Karolina Svensdotter. Född 1837 i Årset. Make kommer till ¼ Assaregård från Vallsjö 1859.

Dotter till: Annika Svensdotter. Född 1801 i Stockaryd. Änka efter Sven Jonasson Ålander i Årset Storegård. Annika äger ¼ Assaregård 1853-1859, bör vara den del som ägdes och brukades tidigare av Isak Samuelsson som flyttade till Södergården 1853.

Väst 7543 km till Kansas

Sätt en smålänning på en prärie och se den skall blomstra sjufalt. Ett antal personer från vårt område blev nybyggare i Kansas samt bildade svenska kolonier och församlingar.

Courtland Ada Lutheran Church, Kansas. Vol:1

Lovisa Matilda Johansson. 1851-10-31. Ramkvilla. Sida 43.

Beata Petersson. 1841-12-24. Ramkvilla. Sida 67.

Sara Christina. 1848-11-08. Ramkvilla. Sida 77.

Johan Emil Johnsson. 1866-02-02. Ramkvilla. Sida 81.

Anders Petersson. 1853-10-02. Ramkvilla. Sida 95.

Beata (Eriksson) Christoffersson. 1841-12-24. Ramkvilla. Sida 95.

Christina Wahlman. 1851-10-20. Ramkvilla. Sida 143.

Smolan Salemsborg Lutheran Church, Kansas.

Vol:1

Peter Johan Nordqvist. 1836-09-12. Skepperstad

(Tomasgård) och hustru Johanna Christina Petersson.

1849-12-16. Skepperstad (Karstorp) + 2 barn. Sida 6.

Anna Lisa Petersson. 1841-01-07. Ramkvilla. Sida 55.

Nils Peter Lindqvist. 1836-03-11. Ramkvilla. Sida 55.

Samuel Johan Lindqvist. 1844-04-22. Ramkvilla. Sida 55.

Sven Johan Heart. 1842-08-28. Fröderyd. Sida 114

(kom till Amerika 1852) (född i Hökhult Assaregård, föräldrar Johannes Svensson och Anna Greta Johansdotter. Fröderyd C:4 sid 235 och Fröderyd AI:13 sid 55).

Peter Johan Englund. 1832-06-26. Ramkvilla och hustru

Anna Stina Johansson. 1839-03-28. Fröderyd + 5 barn

födda i Fröderyd. Sida 114 (Anna Christina född i Nackeström, föräldrar Johannes Svensson och Sara Maria Svensdotter, Fröderyd C:4 sid 207).

Johannes Svensson. 1835-06-20. Skepperstad. Sida 117

(född i Fröset Norregård, föräldrar Sven Johansson och

Lisa Svensdotter, Skepperstad C:3 sid 13).

Windom Andover Lutheran Church, Kansas. Vol:1

Anna Maria. 1843-02-07. Fröderyd. Sida 8 (född i

Ljunganäs Västergård, föräldrar Johannes Jonasson och

Maja Lena Danielsdotter, Fröderyd C:4 sid 237).

Topeka Trinity Lutheran Church, Kansas. Vol:2

Sven Gustav Gunnarsson. 1856-07-02. Fröderyd. Sida 15

(son till Peter Gudmundsson och Märta Nilsson i Hu-

luboda, Fröderyd C:5 sid 16). Skall flytta från Nottebäck

till Korsberga i maj 1877 men hamnar i Kansas.

Notera! I de flesta Kansasarkiven finns det tryckta historiker som beskriver kolonialiseringen, hur nybyggarna lever i rishyddor under primitiva förhållanden. Här finns foton och namn på svenskar som bildar nya amerikanska samhällen. Arkiven ovan finns hos ArkivDigital.

Trettio år med Fröderydbygdens Forskarvänner

Vid tangentbordet Lars-Åke Andersson

Det var den 19 oktober 1986 som släktforskare med rötter i Fröderyd var samlade för första gången. Det var en samling som så småningom skulle bli den förening vi har i dag.

Initiativtagare var släktforskargiganten Berton Hansson och vår nuvarande ordförande Margareta Edqvist. Berton arbetade på den tiden på Televerket och det var i deras lokaler i Nässjö som vi träffades. Av oss som är medlemmar i dag var vi sju närvarande redan då. Det var förutom Margareta och under-

De två första medlemsbladen gavs ut 1989 och vi hade åter en träff i Årset samt gjorde ett besök i byarna Sandvik, Flathult och Angseboda. Den gången var vi omkring 25 personer varav flera boende i Fröderyd.

När vi samlades 1990 kunde vi konstatera att föreningen hade trettio medlemmar. Stig Nilsson valdes in i styrelsen. Eftersom deltagarantalet var lågt beslöt vi att försöka med en träff på hösten i stället för våren. Det gjorde vi

det är han ju än i dag.

Nästa år var det Lennart Ekströms tur att stå för programmet och han berättade om Lina Sandells liv och gärning.

Vi firade vår tioåriga tillvaro med att 1996 ge ut en liten skrift *Med rötterna i Småland* om Fröderyd. Då hade föreningen 42 medlemmar spridda från Eslöv i söder till Östersund i norr och från Oxelösund i öster till Göteborg i väster. Skriften gjorde att det blev ebb i kassan och kassören lånade ut pengar under ett par års tid. Vetlanda-Posten hedrade träffen med sin närvaro och gjorde ett reportage.

1997 hade vi träffen i Lina Sandellgården, gamla Prästgården som blivit församlingshem. Vi gjorde en utflykt till några byar i Bäckaby socken. Årsavgiften höjdes från 20 till 30 kronor. Nitton personer kunde räknas in i närvaroskaran. Ett antal Släktforskarföreningar runt om i landet informerade i sina respektive medlemsblad om vår förening och vi fick på så sätt ett antal nya medlemmar.

Trots detta kom det tre mindre till träffen året därpå. Fröset var åter målet för utfärden. Lika många kom året därpå. Gudrun Ragnerby berättade om sin forskning

gällande Ingaboda. Ditintills hade vårt medlemsblad hetat kort och gott *Meddelande*. Ett bättre namn efterlystes och Wanja Parvén föreslog *Rötter och Frön*. Så blev det och så är det än i dag.

I Ingaboda Bygdegård höll vi till år 2000. Medlemsavgiften höjdes till 50 kronor och en rundtur gjordes i södra delen av Bäckaby socken.

Till det nya seklets andra sammankomst anslöt 17 personer. Föreningen hade då 59 medlemmar och vi besökte än en gång Fröset. Det konstaterades

(Forts. på sidan 17)

tecknad, Lawrence Karlsson, Anita Malkén, Bernt Josefsson, Lennart Ekström och Kurt Blomqvist.

På våren året därpå inbjöd vi dåvarande fröderydsbor som var med i Nässjö till en träff i Fröderyd. Vi samlades vid den före detta skolan och gjorde sedan en rundtur genom socknen. 1988 träffades vi åter och denna gång i Årset Bygdegård. Vi beslutade då att formellt bilda föreningen och utsåg en ansvarig grupp bestående av undertecknad som sammankallande samt Bernt Josefsson och Lennart Ekström.

1991 och den 8 september. Berton Hansson höll i programmet och det mesta handlade om Fröset. Byn hade fram till 1880-talet varit delad mellan Fröderyd och Skepperstad socknar. Vi besökte den gamla bykärnan och med kartors hjälp kunde se var sockengränsen tidigare gått. 15 personer var närvarande så det visade sig att hösten inte var bättre. Ingen sammankomst hölls 1992 men året därpå var det åter dags. Denna gång träffades vi i Bäckaby. Av olika anledningar fanns ingen lokal ledig i Fröderyd. Stig Nilsson föreläste om fröderydsbor i Domböckerna. Helmer Ohlinder valdes till revisor och

(Forts. från sidan 16)

att många av medlemmarna härstammade från en och samma person, Per Jonsson Esping, och allt sedan dess har vi samlat på Espingättlingar. Rötter och Frön började ges ut i A4 format, tidigare A5.

Lina Sandellgården blev samlingsplatsen från 2002 och några år framåt. Svenska kyrkan hade då en kanslist, Inga Johansson, som var mycket tillmötesgående och ställde upp genom att vara med plocka fram det som fanns i kyrkans arkiv. Mycket uppskattat. Per Frödholm valdes till redaktör, Leif Hugosson blev sekreterare, undertecknad var fortfarande ordförande och kassör.

Inga var med även 2003. Då berättade dessutom Sven Hellgren om öknamnsprojektet han håller i sin hemsöcken. Nästkommande år var programpunkten Lina Sandell, Lotta Andersson, guide vid museet, medverkade med en uppskattat program. Marie Danvall valdes till föreningens sekreterare.

2005 var CD-skivorna med Fröderyds församlingsböcker klara och sändes ut till alla medlemmar. De blev tyvärr ganska snart överflödiga eftersom de blev tillgängliga via internet. Arbetet med skivorna gjordes av undertecknad, Helen Höijer och Sven Hellgren. Vid träffen kåserade undertecknad om *Gubbarna där hemma*.

Med Per som redaktör utvecklades vårt medlemsblad allt mer. Bildkvaliteten är förnämlig. Deltagarantalet sjönk till bottenivåer i mitten av tvåtusenålets första decennium med tolv närvarande som minst. Träffarna hölls växelvis i Lina Sandellgården och Årset Bydegård. 2006 höll Per Frödholm en föreläsning och det gjorde han även 2010. Däremellan berättade undertecknad om Bydegårdens femtioåriga tillvaro, Gudrun Ragnerby och Lennart Ekström från domböckerna medan Bengt Kraft undrade *Vem faen Nisse Hult var*. Han redde dock ut det hela.

Om sin forskning kring släkten Brunk berättade Gudrun

2011. En ekonomisk satsning gjordes när medlemsavgiften höjdes till 100 kronor med en större årskrift som mål. Även Esping var på tapeten.

Helen Höijer visade bilder om den anrika hälsobrunnen i Lannaskede vid träffen 2012. Året därpå reste deltagarna samfällt till Fredriksbergsgruvorna där undertecknad delgav en del av dess historia. Gemensam utflykt gjordes även

2014 då Leif Hugosson guidade oss vid Hille och Hjulås i Fröset. Lars Levi Lundin och Marie Karlsson var med under förmiddagen och berättade om sitt Husarregister. Margareta Edqvist valdes till föreningens ordförande.

Till förra årets träff hade en extern föreläsare kallats. Eva Johansson

berättade hur man kan och bör skriva för sin släkt och Wolfgang Schmeing, som har ett bokförlag som inriktar sig på små upplagor fanns på plats för information. Till den del av träffen var även medlemmarna i Njudungs Släktforskarförening inbjudna.

Utöver detta kan nämnas att ett Sommarbrev även skickats till samtliga medlemmar. I detta har funnits referat från årsmötet samt information om socknen och inte mist en påminnelse till de som inte erlagt årsavgiften att göra del.

En annan viktig detalj är att Helen Höijer vid de flesta träffar stått för mathållningen.

Bildtexter

Sida 16. Samlingen vid Årset Bydegård 1997. Främre raden: Sven Hellgren, Ann-Britt Hultin, Helle Schönberg, Berton Hansson, Eva Hultin och Bernt Josefsson.

Rad 2: Stig Nilsson, Marie Danvall och Håkan Hultin.

Rad 3: Helmer Ohlinder, Lars-Åke Andersson, Ulla-Britt Södergren och Ulla Schönberg.

Rad 4: Wanja Parvén, Gudrun Ragnerby, Margareta Gustafsson, Marianne Jacksson och Roland Söderqvist.

Denna sida.

Berton Hansson och Marie Danvall 1994.

Gudrun Ragnerby och Vanja Stjernberg 2011.

Ryttare - Grenadjärer - Soldater i Hökhult

Text Lars-Åke Andersson

I samband med yngre indelningsverkets införande under kung Karl XI regeringstid blev bönderna i Hökhult by i Fröderyd socken ålagda att hålla två fotsoldater och två ryttare. Soldaterna löd under Västra Härads kompani och Kungliga Kalmar regemente. De fick Nr 31 Hökhult Assaregård och hade Ingaboda som strörote medan Nr 32 hamnade under Hökhult Södergård med hjälp av Ekeberg och Tråde.

Ryttarna hörde till Smålands Husarregemente och rusthållen i Hökhult var 108 Norregård och 109 Andersgård. Halva Husarregementet omvandlades 1812 till Jönköpings grenadierbataljon och dessa fick *kliva av sina hästar*. Båda hökhultsryttarna blev grenadjärer.

Med fyra knekthåll blev det många som under de drygt 200 åren som indelningsverket fanns som blev soldater i byn. En del var söner från bygden andra från socknarna runt om. En del klarade livhanken genom krigsåren medan andra blev kvar på slagfälten eller sjuklägren någonstans i utlandet. En kom aldrig till strid men miste livet på häradets galgbacke.

Indelningsverkets första soldater är svåra att få grepp om. Husförhörlängderna är liksom Generalmönsterrullorna sparsamma med uppgifter. Vilka soldater som försvann under Karl XII:s stora nordiska krig har jag inte hittat uppgifter om men många av de som stupade eller dog på annat sätt ersattes av legoknektar eller tvångsvärvade från allehanda nationer. Vilka jag hittat i olika källor redovisas i det följande.

Rote Nr 31 Hökhult Assaregård

I Generalmönsterrullan från 1718 är Johan Nilsson Högh rotens soldat. Han var då 46 år och hade 9 tjänsteår bakom sig. Han torde således ha blivit enrollerad 1809. Alltså efter Poltavanelerlaget och den därpå följande kapitulationen och fångenskapen.

Erik Jönsson Björkman, född 1716, antogs som soldat 1733 och gifte sig 1734. Han dog under fälttåget i Finland 1742

Måns Månsson Björkman finns i rullorna från 1757. Då är han 28 år och har drygt 10 års tjänst bakom sig. Två år senare är han kommenderad i Pommern, har hustru Lisbeth Svensdotter och en son, Sven, född 1755. Denne Björkman fick avsked 25 juli 1759 och ersattes då med nedan nämnda person

Därpå följer 1762 Nils Johansson Björkman, 32 år och med 7 års tjänst (stämmer inte, det är bara fem år sedan företrädaren fanns. Har troligen fått sig tillräknad en annan tjänst). 1763 var han i Pommern.

Johan Jönsson Hök antogs 24 juni 1778. Han föddes i Puke-torp 11.6.1756, Bäckaby socken. Hustrun hette Catharina Svensdotter, född 1.1.1766 i Norra Sandsjö socken. De hade minst åtta barn. Denne Hök var 5 fot och 8 1/2 tum lång. År 1806 fick han avsked. Dog av feber 29.5.1811.

Näste Hök hette Håkan Andersson var bara soldat en kort tid och finns inte omnämnd i någon generalmönsterrulla. Han var född i Myresjö 1774. Hustrun hette Sara Lisa Persdotter född i Södra Solberga 1773. De flyttade in från Skepperstad 1807 och hade då fyra barn. Ytterligare två föddes i Hökhult. Håkan Hök slutade sina dagar i Düsseldorf i nuvarande Tyskland 1 maj 1814.

Inte heller efterträdaren tjänstgjorde någon längre tid, dock av en helt annan orsak. Sven Jonasson Ode, född i Skepperstad 1791 och gift med Helena Jonasson, född i Bringetofta 1787. Ode fick avsked 26 juni 1817 av den anledningen att han inte kunde lära sig exercera. Han hade tidigare varit förstärkningskarl och blev efter avskedet Sockenskräddare. Den lega (lön) som han fått ut fick återbetalas. Familjen utökades med fem barn, alla födda efter den korta soldattiden.

Sedan blev det av allt att döma ett glapp i soldatlängden. Näste man Sven Eriksson Alm, född 1794 i Vallsjö socken, tillträdde inte förrän 1822 då han blev förflyttad från rote nr 3 Björnhult i Södra Solberga vid samma kompani och regemente. Hustrun hette Annika Göransdotter, född i Ramkvilla 1790. Sven Alm var troligen en ståtlig karl med sin 6 fot och 1 tum lång i strumplästen. Han var med i Fälttåget 1813-1814 som *extra rotering* för Kronobergs regemente och blev därefter soldat för 136 Broby och 1817 för Björnhult (enligt ovan). Alm var kommenderade till arbete vid Göta Kanal 1728 men vid mönstringarna 1834 och 1840 var han *sjuk på sjukhus*. Makarna fick tillsammans sex barn. Avsked som soldat fick Alm 1843 och flyttade då till en Backstuga på samma gård. Stugan kallades Svensholm. En bror till Sven var soldat för Fröset med namnet Anders Kork och en svåger, Johan Daniel Holm, grenadier för 108 Hökhult.

Sven Magnusson Kron var son till soldaten

(Forts. på sidan 19)

(Forts. från sidan 18)

för Årset Magnus Turk och född 6 september 1829. Tillträdde gjorde han i slutet av oktober 1843 och var då 6 fot och 1 tum lång. Gift med Johanna Petersdotter, 1815 i Ramkvilla. De fick fem barn innan *Rosfebern* ändade Krons liv. Han blev 40 år.

Även näste soldat Kron gick i sin faderns fotspår. Johan August Samuelsson var det namn han fick när han kom till världen i Röshult Soldattorp den 29 januari 1842. Fadern var soldaten Samuel Falk. Hustrun Charlotta Petersdotter från Fröset föddes 27 september 1839.

Johan Kron var vid tillträdet i oktober 1859 lika lång som sin företrädare. Sin soldattjänst innehade han till april 1885. Under åren blev han 1872 befördrad till korpral och 1879 till distinktionskorpral. Makarna fick tillsammans åtta barn. 1885 var det fredliga krigarlivet över och Kron fick avsked. Familjen flyttade då till Backstugan Källedal under samma på gård. Där bodde till 1887 då de flyttade till Vallsjö där Kron blev polis i det uppväxande samhället Sävsjö. Han var den första polisen i Sävsjö och hade en årslön på 600 kronor.

1888 tillträdde Frans Fritiof Säll, född 15.4.1866, son till soldaten Frejd, Årset rote. Han var inte alls så lång som sina företrädare, hela tre tum kortare, men så blev hans tid på rote 31 bara ett år. Garnisonsförsamlingen i Göteborg blev hans nya hemvist. Han hamnade vid Andra batteriet. År 1895 var han åter i hemsocknen. Efter något år hos föräldrarna blev han mjölnare i Västerkvarn. Gifte sig 1898 och flyttade till Nävelsjö 1901. Han står som f. d. konstapel och kallade sig Seger när han återvände och det gjorde han från Stockholm.

Rotens sista soldat blev Carl Peter Alfred Karlsson med soldatnamnet Sten. Född 1871 i Sandvik, Fröderyd. Tillträdde 1889 och enligt en tidningsnotis när han fyllde 90 år så hade han kvar tjänsten till 1912. Gifte sig med Martina Lovisa Johansdotter från Bäckaby och fick sex barn.

Rote Nr 32 Hökhult Södergård

År 1710 var Olof Persson Ljungman rotens soldat. Det är den förste jag hittat. Han ersattes 1716 med Nils Persson Ljungman som då var 23 år. Efter honom kom Johan Fröberg som dock bara var här i ett år innan förflyttades till nr 88 Fröset.

Vid generalmönstringen 1744 blev roten vakant men återbesatt 1747 med Håkan Månsson Ljunggren. Han blev kasserad 1751 och ersatt med Anders Isaksson Höökström, 19 år gammal som blev fången i Demin under Pommerska kriget och rapporterades som död i februari 1759. Roten blev åter vakant.

Jonas Hultqvist, född 1743, och kom till Soldattorpet 1767. Jonas var gift två gånger. Första hustrun Christina Mickelsdotter född 1729 avled 1779. Andra hustrun Lisa Johansdotter, född 1752, avled i Fröderyd Fattigstuga 1820 av gikt.

Familjen flyttade till torpet Rösossen i Fröset år 1800, Jonas avled där 1804.

Peter Skärman var trumslagare och 18 år gammal var innehavare av Soldattorpet endast en kort tid. Han var gift med Sofia Johansdotter och enligt dödboken avled han i tvinsot den 27 augusti 1798. Det har spekulerats om att hustrun hade något med hans död att göra. Hon gifte sig med efterträdaren som fick det ovanliga soldatnamnet Hick. Nils Andersson var födelsenamn. Son till soldaten för Angseboda Anders Lönnbom. Hick tillträdde 26.2.1799 och gifte sig som nämnts med företrädarens änka. De fick en dotter Lisa innan det förfärliga hände. Hick fick avsked sedan han rymt från roten 1803 efter att tillsammans med hustrun ha förövat ett mord. Makarna slutade sina dagar den 19 september 1804. Båda miste sina huvuden på avrättningsplatsen vid Komstad, ett stycke från nuvarande Sävsjö.

Peter Johansson med soldatnamnet August, född 12.7.1779, var finns inte noterat. Inte heller har jag hittat honom boende någonstans i Hökhult. När han tillträdde var han gruvdräng vid Fredriksbergs gruvorna. Där är han noterad som utflyttad *Soldat för Hökhult*. Det följde ju några krigsår efter hans tillträde och det finns inga Generalmönsterrullor mellan åren 1806 och 1817. I rullan från 1806 står om tillträde 28.5.1804, att han var 5 fot och 9 tum samt att han är gift. Gifte sig gjorde han den 4.4.1807 med pigan Lisbeth Svendsdotter från Stora Angseboda.

Näste soldat för nummer 32 flyttade in på torpet 1807 och kom från Ramkvilla. Namnet var Jonas Gummesson Bäck, född 1767 i Hjälmseryd. Hustrun Maria Carlsdotter föddes i Asa 1760. Bäck var soldat för rote nr 16, Skärbäck, innan han förflyttades till Hökhult och var korpral. Efter fem år flyttade familjen till Assaregårdens soldattorp som inhyses. I nästa längd skrivs de i en Backstuga. En notering anger *fördärvad i armen*. Hustrun avled och Bäck gifte om sig 1823. Avled i vattusot 9.8.1828.

Peter Svensson Rolf, soldatson från Berg socken i Kronobergs län blev efterträdare till Bäck. Han flyttade in från Bäckaby med hustru och två döttrar 1812. Rolf föddes 20.8.1788 och hustrun Lisa Jaensdotter föddes 1782 i Nottebäck. I Hökhult föddes ytterligare sju barn. Avskedet som soldat inföll den 27 juni 1837. *Sjuklig och oförmögen till krigstjänst* enligt läkarbetyg. *Är numera alldeles oförmögen att sig med arbete försörja. Begär att få avsked med anmälan till underhåll såsom experant* är noteringen i Generalmönsterrullan. Rolf deltog i fälttåget 1813-1814. Peter Rolfs ättlingar kallade sig genom år vid anfaderns soldatnamn och gav upphov till många Rolfar i bygden.

Som soldat vid roten antogs 25 oktober 1837 Karl Magnusson Haraldsson Schill, född 28.9.1813 i Granstorp Alseda socken. Den 25 mars 1840 gifte han sig med Greta Lisa Johansdotter från Skog Vetlanda. Hon föddes 26.2.1815. Schill är kvar som soldat till 1860 men från 1849 bosatt på ett torp under Broby i Lannaskede. Han emigrerade till Nor-

(Forts. på sidan 20)

damerika när han tagit avsked. Två år senare följde hustrun och barnen efter. Under åren som Schill, ovan, inte bodde på sitt torp var det utarrenderat till flera olika familjer.

Schild blev Schill med förnamnet Anders Peter, född 21.7.1842 på ett soldatorp i Ljunganäs som son till soldaten på rote 35 Nils Sköld och dennes hustru Anna Karin Ljung. Han blev antagen som soldat för denna rote 8 augusti 1861. De första åren bar han namnet Schild men det ändrades till Schill. Gifte sig gjorde han 23.12.1865 med Johanna Mathilda Petersdotter från Hökhult. De fick åtta barn varav två blev soldater, Johan Peter Emil för rote 37 Röshult och Karl Ferdinand för denna rote. År 1888 flyttade familjen till Källehult, ett torp under Fröderyd Prästgård. Efter deras flytt var Soldatorpet åter utarrenderat. Hur länge Anders Peter var kvar som soldat är osäkert, det finns ingen Generalmönstringsrulla senare än 1886 och då är han kvar.

Rotens sista soldat var sannolikt den ovan nämndes son Carl Ferdinand född 16.8.1871. Han bodde inte på soldatorpet utan liksom föräldrarna i torpet Källehult. Vid sidan av soldatyrket var han skräddare. Flyttade ogift till Bäckaby 1902.

Rusthåll 108 Hökhult Norregård

Tillhörde Smålands Kavalleriregemente och Förste Majorens kompani.

Den förste kände ryttaren för Rusthållet hette Daniel Svensson. Det som är känt om honom är att han hade *godh mund* 1692. Med det menas sannolikt att hästens utrustning godkändes. Han avled 1 juli 1702. Även efterträdaren hette Svensson men med Jöns som tilltalsnamn. Han blev antagen 18 september 1703.

Näste ryttare var västgöte född i Grebäck socken 1692 och antogs i oktober 1709. Om honom finns skrivet att han kan läsa i bok. Han hade vid mönstringen 1710 *ej bekommit stöflestrumpor, swart hallsdruk, loferna, skrapa, ströborste. Förlorat sin täckejohl den 14 marty uti Ljungby. Carbinhölstret förkommit i ståndqwareret i Slageryd.* 1712 fattas hästtäckte.

Uppgifterna om de ovan nämnda ryttarna är hämtade från nuvarande Husarföreningens inventering. Följande uppgifter är hämtade i Husförhörslängderna:

Sven Larsson finns i först husförhörslängden med hustrun Ingrid Persdotter och tre barn födda mellan 1714 och 1718.

På Ryttartorpet bodde 1720 Jöns Svensson Stör, hustrun Margareta Mattesdotter samt deras dotter Maria född 1718, han var kommenderad i Karlskrona 1753.

1754 hette ryttare Erik Johansson Hök, född 1716 och hustrun Kerstin Persdotter, född 1714. De hade sex barn. Så följde Johan Hök, född 1754 och hustrun Lena Svensdotter, född 1760. I övrigt har jag inte hittat några uppgifter.

Sven Friberg föddes omkring 1742 och tillträdde troligen 1763 och var då ogift. I rullan 1778 omtalas att hästen är 20 år och enligt rullan 1787 har han fått en ny häst, den är nu 13 år och är en svart valack utan tecken.

Sven Johansson Kant tillträdde 1791. Född i Skepperstad Övregård 25.2.1757. Gift med Ulrika Danielsdotter Kant (därav hans namn) från Röshult. Han antogs vid Generalmönstring i Stockholm 1790. Kant nämns som krigsfånge i husförhörslängden 1806-1810. Makarna fick åtta barn av vilka sonen Johan Daniel gick i faderns fotspår. Troligen kom inte Kant inte tillbaka efter fångenskapen. Änkan och barnen flyttade till en Backstuga under Hökhult Norregård.

Johan Åsleson Bard, född 1782 i Hultsjö antogs som ny ryttare 1808. Gift med Britta Nilsson född 7.9.1792 i Hökhult. Makarna fick sex barn mellan 1812 och 1830. Bard var kvar som Grenadier (hans kompani var bland de som fick *kliva av hästarna*) till 1821. Familjen flyttade då till torpet Västerlid i Hökhult och därifrån till Backstugan Källedal i samma by. Där avled mannen 1839 och hustrun 1842.

Jaen eller Johan Daniel Tiger blev hittransporterad 1821 från Rusthåll 113 Flathult 1821. Han bytte 1831 namn till Holm. Johan Daniel, född 28.1.1797, var son till ryttaren Sven Kant (se ovan). Gift 1818 med Sara Göransdotter, född 14.7.1800, och efter hennes död 1841 med Anna Maria Johansdotter, född 6.10.1814 i Näs, Fröderyd. Tiger/Holm antogs för 112 år 1815 och hade en lång tjänstgöringstid, han begärde avsked 1844 och var enligt läkarintyg oförmögen till krigstjänst. Fick anmälan till underhåll. Efter avskedet flyttade familjen till Backstugan Kyrkolid på Hökhult Norregårds ägor. I sina båda äktenskap fick han inte mindre än tretton barn. Av dessa dog dock många i späda ålder. Den avskedade Grenadjären avled 21.5.1853, hustrun levde ända till den 19.7.1906. Hon blev 92 år.

Johan Gustav Seijlund född Christoffersson i Nävelsjö den 16.10.1823 antogs som ny grenadier 21 januari 1845. Gift 22 januari 1846 med Karin Petersdotter från Hökhult. De fick sex barn av vilka två blev grenadjärer för samma rote. Seijlund innehade sin tjänst i över 31 år. Han fick avsked 20 juni 1876. Det var dock påbud om avsked redan året före men han blev då *ställd på ett års förbättring* enligt läkarintyg. Makarna Seijlunds son Carl August född 23.7.1854 blev faderns efterträdare. Han tillträdde 30 november 1876. Gifte sig med Anna Charlotta Israelsdotter från Äsprilla. De fick en dotter. Han tog avsked 30 mars 1883 och familjen emigrerade till Amerika. De återkom efter några år och köpte en gård i Hökhult. Som gammal militär engagerade sig Carl August i bildandet av en Skytteförening i slutet av 1800-talet. Han innehade dessutom ett flertal kommunala uppdrag. Båda makarna avled i mars månad 1940.

Holms efterträdare blev Ström, Claes Otto född i Vallsjö socken den 15 februari 1863. Generalmönsterrullor från denna tid finns inte tillgängliga på SVAR varför antagnings- och avskedstid är osäker. Enligt Husförhörslängden flyttade familjen in 1886 och emigrerade till Nordamerika redan året därpå. Hustrun hette Johanna Serafia Viktor och dotter

till Grenadjären Johan Eriksson Viktor som tjänade för den andra roten i Hökhult, Andersgård 109. *sjuka.*

Det kom en ny Ström, Anders Alfred, son till Seijlund, ovan. Han föddes 4 november 1865 och gifte sig 1889. Ström blev den siste grenadjären för denna rote och friköpte torpet som ännu är i släktens ägo. Makarna Ström fick sju barn.

Rusthåll 109 Hökhult Andersgård

Jöns Persson fanns här 1692. Det vet man eftersom *karbinen behövde stockas om* det året. I övrigt inget. Bengt Persson följde därefter. Han var i tjänst 1701. Anders Jacobsson Falk, född i Hökhult Andersgård 1686 antogs i september 1709 och tog avsked i augusti 1714. I rullan från 1710 är angivet: *Kan läsa och skrifwa. Eij bekommit swart hallsdruk, loferna, skrapa, ströborste, hästetäcke med johl, grimma, wiskaduk. Förlorat foragiestreck vid Hälsingborg den 5 marty. Stöflestrumporna har trossdrängen för det 23:e tältlägret rymt med. 1712: Ryttaren brukar 1/4 i Rusthållet och vill laga för sig som beviljas när han skaffar god karl för sig. 1714: Denne ryttare har del i rusthållet, begärt avsked, hwilket honom beviljas och kommer i stället på Rustningen Anders Olofsson Falck.* Falk gift med Kerstin Karlsdotter från Årset. De fick fem barn. Mannen avled i lunginflammation 1764 och hustrun i rödsot 1773.

Även nästa ryttare hette Anders Falk men med födelsenamnet Olofsson, född 1681 och antagen 1714. När han slutade är okänt. Nästa generalmönstring är från 1776 och då heter ryttaren Jonas Persson Ekvall som uppges vara född 1732 det stämmer dock inte med åldern som anges i rullan. Han hade då varit i tjänst 15 år medan hästen var 7 år gammal. Han fick avsked vid kassations- och besiktningmönstringen 22 juli 1792. Ekvall var gift två gånger och av hans dödsruna framgår följande: *Gift 1 med pigan Lena Jonsdotter i 10 år med henne avlat tre barn av vilka två är döda. Gift andra gången med Lisbeth Olofsdotter avlat fem barn med henna av vilka tre lever.* Ekvall dog den 27 november 1793 *av håll och stygn*, 61 år gammal.

Efter honom kom en ryttare vid namn Johan Persson Hult. Enligt runan i död- och begravningsboken född 1763 i Komstad och Ljunga socken, gift med pigan Catharina Jonasdotter. Avlat tvenne barn en son och en dotter som leva. Varit sängliggande i 16 veckor dog av drag-

Efterträdare blev Anders Svensson Glader, född 25.3.1770, gift med Sara Danielsdotter, född 1775. En dotter Greta född 1794. Glader anges som sjuklig och familjen flyttade till Allgunnaryd i Hultsjö 1810. Inte mycket till uppgifter om denna dragon.

Carl Erik Lind blev hans efterträdare. Han var född 1782 men inga uppgifter har hittats om var. Den 23 mars 1810 gifte han sig med Sara Svendsdotter, född 1781. Hon var dotter till ryttaren för Kallsjö Rusthåll, Sven Mullberg. Makarna fick en dotter Lisa bara några veckor efter vigseln.

Man kan tänka att Lind varit ute i tjänsten och vigseln därför försenats. Han var sedan med i krigståget i Norge och där dog han i november 1814. Sara gifte om sig med makens kollega Dragonen Johan Frick från Bossnatorp i Ramkvilla. De fick en son, Johan 1816, och bodde då i Hökhult men flyttade sedan till makens Dragontorp. De fick sedan ytterligare tre barn. Efter Fricks avgång flyttade de till en Backstuga på samma gård och där avled Sara 1835.

Peter Jaensson Fritz, född 21.4.1791 i Vallsjö. Kom först till Flathult som Dragon men flyttade 1815 till Hökhult. Hustrun Anna Elisabeth Sandström kom från Norra Sandsjö socken 1816. Hon var född där 11.1.1789. Makarna begåvades med sex barn mellan 1818 och 1829. Fritz fick avsked från tjänsten 1831 och familjen flyttade till en Backstuga under samma gård. Mannen beskrivs som *utfattig* när han avled 1852. Hustrun som *nästan blind* och avled 1851.

Roten var sedan vakant fram till 1839 då Johannes Eriksson Viktor tillträdde. Han var född 24.5.1818 i Bringetofta socken men flyttade in från Skärstad socken. Hustrun Stina Katarina Jonasdotter föddes i Svenarum socken 10.7.1812 och flyttade in från Rogberga. Paret fick tre barn innan hustrun avled 1849. Viktor gifte om sig med Anna Lena Katarina Johansdotter från Hultsjö, född där 21.4.1826. De fick en son varefter de flyttade till Vallsjö socken 1853. Viktor var dock kvar i tjänst för detta Rusthåll. De återkom till Hökhult 1859. Under åren i Vallsjö hade de fått två barn och i Hökhult föddes sedan ytterligare fyra. Den 22.6.1872 begär och får Viktor avsked för sjuklighet enligt läkarbetyg och anmäls till underhåll. Familjen flyttar då åter till Vallsjö.

I Grimsabråten under Skepperstad Helgagård föddes 24.9.1849 Johannes August Petersson. Han blev grenadjären Svärd när han antogs för detta Rusthåll 19.4.1873. Han var då, och även sedan, fem fot och åtta tum lång. Hustrun Anna Maria Petersdotter, född i Hjärtlanda 9.10.1849 flyttade hit i samband med giftermålet 1880. De fick fyra barn varav den äldste Carl August, född 25.12.1880, blev grenadier med namnet Blom. Svärd var kvar i tjänsten till dess att indelningsverket upphörde men bodde kvar på torpet till 1908.

Motsträviga evangelister

Text Per Frödholm

Var trakt har sitt folk med sitt lynne. Hur är Fröderyds allmoges lynne beskaffat?

Tredskande dagsverkare

Kyrkoherde Johan Krok tampas med dagsverkare, i en inlaga till tingsrätten skriver han:

Såsom några av mina åhörare här i Fröderyd pastorat om sommaren då jag inlyste det vanliga slätterdagsverket till prästgården och det efter kunglig förordning den 18 september 1722, inte inställa sig, som de fromma och redliga alltid godvilligt göra, en part åter ställa några små flickor och pojkar för sig, med vilkas slätterdagsverke jag inte kan vara betjänt utan mer skada.

Jämväl inhysefolket tagit sig den oseden för, sedan Gud välsignat oss med goda år igen, att till standel, som är friska och sunda, och var dag man alltid påstår gå med räfsa och lära hos andra för dagspenning, fast de inte mesta hela året gå hos någon i laglig tjänst, att tvärt emot kunglig resolution på prästerskapets besvär anno 1660 den 28 november, item av år 1719 § 22, inte vilja gå till prästgården och göra sina dagsverken då jag för prästgårdens avbärgnings behov dem inkallar, utan så länge andra ha få dem göra, får mitt arbete stå, om jag inte kunde få leja även de redliga och villiga av dem, som redan gjort sin skyldighet; så emedan sådant förfarande är alldeles oförsvarligt emot mig, som aldrig mer av dem begär än det rätteligen mig de tillkomma att göra, ty är min ödmjukaste anhållan härads hövdingen ville vid vite förelägga sådana tröga antingen förut komma med mig överens om dagsverket, eller då jag kallar dem gå endera själva åstad eller sända någon försvarlig i sitt ställe.

Jag måste hela året vara inhysefolket till tjänst och uppvaktning och kan inte mer av dem än 2 dagsverken emot vanligt tarvlighet kosthåll, dem de och böra efter kunglig resolution prestera, och illa göra de som hava dem till husvara, som inte hålla dem där till, som de välbetänkta och göra, att jag alltid är viss om inhysefolket hos dem då de inkallas (...). Fröderyd den 12 juni 1730. Härads hövdingens och tingsrättens ödmjukaste tjänare Johan Krok, pastor i Fröderyd.

Djupt rotade trätor

Kyrkoherde Samuel Rogberg har problem med sina sockenbor i Årsjö, han vänder sig till tingsrätten, i en inlaga skriver han:

Efter begäran kan jag inte annat, allena sanningen tillstyrka härmed intyga, att uti Årsjö by varit en stor osämja och oenighet grannarna därstädes emellan, allt sedan jag kom hit till Fröderyds pastorat. Jag har vid mina hållna husförhör, och vid andra tillfällen, sökt att förmå dem till sämja och enighet; men har beklagligen

därmed inte kunnat uträtta; utan den ene skjuter skulden på den andre, och vill ingen vara brottslig.

Och som där medelst ett stort oväsen förövat, och Guds heliga namn, med bannor, eder och svordom ganska mycket sålunda, icke utan den käre gudens rättmätiga vrede och hämnd; så är mycket väl och efter händelse av herr kommissarie Waldman gjort, att han hela den byn instämma låtit, till att här vid lovliga häradsrätten med svarande konfrontera.

Om ädle och högaktade herr härads hövdingen samt den högt ärade lovliga tingsrätten, gör man sig alldeles försäkrad, att de av vanlig berömd rättvisa, samt av ömhet, för Guds namns ära, lära noga undersöka var och med förseelse och brottmål, såsom eller icke lägga fingrar emellan, för dem, som skyldiga befinns, utan anseende till person, på det onda en gång måtte bli hämmad, och man en gång slippa vad änglar hör, att icke det, såsom andra sedan i kärlek och enighet leva tillsammans, till deras timliga salighet. Fröderyd den 12 februari 1745. Samuel Rogberg.

Härligt halleluja!

När allmogen inte är ute på prästens slätterängar och inte håller igång byträtor, vad gör de då? Enligt komminister Daniel Kroks berättelse sitter de hemma hos Per Jönsson i Holmeshult:

Efter begäran atteras, att då jag ankom till Per Jönsson i Holmeshult en söndagsmiddag förliden sommar, då några av hans grannar var där, var där icke det ringaste oljud, utan allt gudeligt och vackert, hade där för händer och mig berättades, att de gjort sina böner till Gud hela dagen, läst söndagens evangelium, och sjungit där på härliga psalmer. Att detta så sant vara, bevittnar jag under-tecknad med mitt namns undersättande av Asa den 28 oktober Anno 1730. Daniel Krok, komminister.

Källor: Västra häradsrätt GI:6 sid 182, 363 och GI:25 sid 73

Norregård 1:5. Västerlid

Räkenskaperna och Hökhult

Källa Fröderyd L1a:1

Kyrkomurens upprättelse och vidmakthållande

1661-07-25. Från korhuset svalen och väster söderut bort till det hörnet där almen står, samt från korhuset norr österut till hörnet igen (utförs av:)

- Södergården
- Norregården
- Anders Perssons gård
- Assar

Domkyrkotunnan vid Fröderyd, uttag

- 1650. Sven Persson i Hökhult
- 1651. Per Nilsson och Per Karlsson i Hökhult
- 1652. Assar i Hökhult

Domkyrkotunna kallades den skatt som stiftet betalade in natura till domkyrkorna. I de flesta fall rörde det sig om en tunna spannmål från varje tiondebod. Källa Wikipedia.

Domkyrkotunnan 1633

1633-01-07. Kom för rätta Anders Persson länsman i Fröderyds och Hultsjö socknar, och beklagar sig vara illa uppförd och angiven för överstelöjtnanten Adolf Hård, att han skulle falskt umgåås med kyrkotunnan och använt spannmål, till skada för krigsfolket. Anders Pedersson nekar bestämt och åberopar vittnet herr Knut i Bringetofta. EVIIAAAC:27 Bild 400.

Boskapslängd Hökhult 1640

Siffra = Mantal. Utsäde tunnor. Häst. Sto. Ungt sto. Fåle. Oxe. Ko. Tjur. Stut. Kviga. Gammalt får. Ungt får. Bock. Risbitare (årgammal bock). Get. Ung get. Gammalt svin. Ungt svin

Länsman Anders Persson. 3. 4. 0. 1. 0. 0. 2. 3. 0. 1. 1. 8. 4. 0. 0. 0. 0. 0. 1.
Hustru Ingrid Svensdotter
Dräng Jöns Olsson
Piga Karin Persdotter
Gudmund Nilsson. 4. 7. 0. 1. 0. 1. 4. 11. 0. 0. 2. 8. 3. 1. 0. 0. 0. 1. 1.
Hustru Ingrid Olsdotter
Hustru Ingeborg Månsdotter
Assar Ambjörnsson. 3. 7. 0. 1. 0. 0. 0. 6. 0. 6. 3. 9. 3. 0. 0. 0. 0. 0. 1.
Hustru Elin Nilsson
Änka hustru Karin Brönjelsdotter
Dräng Nils Olsson
Jon Gudmundsson. 2. 3. 0. 0. 0. 1. 2. 4. 4. 0. 0. 2. 6. 3. 0. 0. 0. 0. 1.
Hustru Malin Ambjörnsdotter
Gunnar Jönsson. 2. 3. 0. 1. 0. 0. 2. 4. 0. 0. 4. 4. 3. 0. 0. 0. 0. 0. 0.
Hustru Kerstin Persdotter
Piga Karin Larsdotter

Källa: Länsräkenskaper 1631-1820: Jönköpings län Vol:19 sid 6

Utsäde och Mantal. 1636

Anders Pedersson:	Utsäde 6. Mantal 4
Olof Larsson:	Utsäde 3. Mantal 3
Assar:	Utsäde 3. Mantal 2
Gunnar:	Utsäde 3. Mantal 3
Joel:	Utsäde 3. Mantal 3
Änkan i Södergården:	Utsäde 7. Mantal 3

Utsäde bör vara mätt i tunnor.

Källa: Riksarkivet. Kammararkivet. Mikrofilm 338, sida 906.

Boskapslängd. Januari 1636

Siffra efter person betyder antal: Häst. Sto. Fåle. Tjur. Oxe. Stut. Ko. Kviga. Gammalt get. Ung get. Gammalt får. Ungt får. Gammalt svin. Ungt svin.

Anders Pedersson:	0. 2. 1. 0. 3. 5. 0. 2. 8. 7. 5. 3. 0. 1
Olof Larsson:	0. 1. 0. 0. 1. 1. 4. 2. 6. 6. 8. 4. 0. 0
Assar:	0. 1. 0. 0. 4. 2. 0. 1. 2. 4. 7. 3. 0. 0
Gunnar:	0. 1. 0. 0. 1. 2. 4. 1. 1. 1. 1. 3. 0. 0
Joel:	0. 2. 0. 0. 2. 0. 1. 4. 1. 1. 5. 3. 0. 0
Änkan i Södergården:	0. 2. 0. 0. 2. 3. 1. 2. 0. 0. 8. 3. 1. 0

*Med reservation för antalet kor för Joel och Änkan, svårtolkat!
Källa: Riksarkivet. Kammararkivet. Mikrofilm 338, sida 940.*

Herredag och Riksdag

Från Hökhult representerar två välförståndiga män Västra härad vid två riksmöten. Vid riksdagen 1680 i Stockholm är Jon Gunnarsson närvarande och vid riksdagen 1800 i Norrköping är Sven Persson närvarande.

Riksdagen 1680 är Karl XI första riksdag och på dagordningen står reduktion, indragning av jord och egendomar till staten, som bland annat innebär att grev- och friherreskapen avvecklas.

Vid riksdagen 1800 består dagordningen främst av två punkter: kröning av Gustav IV Adolf och Penningverkets svåra belägenhet.

Herredagsman Jon i Hökhult

1681-02-25. Levererade herredagsmannen från Västra härad, Jon Gunnarsson i Hökhult ifrån sig de vid Riksdagen förvärvade dokument, som vore Konungens svar på allmogens besvär i Västra härad, vilket offentligt blev uppläst, sedan riksdagsbeslut, och Konungens resolution på allmogens allmänna besvär, vilken och blev uppläst, Västra härad's insegel, som förseglat uppsändes, är dock oförseglat igen tillbaka skickat. 1683-02-28. Först insinuerade herredagsmannen Jon Gunnarsson i Bårestorp, en kopia av Konungens brev daterat Stockholm den 28 november 1682. Sedan upplästes Konungens resolution given allmogen av Västra härad på dess enskilda besvär's punkter, daterat Stockholm den 22 december 1682.

1683-06-26. Befallningsman Kjellman föredrog kommissariat rättsens i Jönköping, av Konungens approberade dom, ibland andra nämndemannen Jon Gunnarsson i Bårestorp, som uppstudsat allmogen i Västra härad, att motstå utskrivningen, vilken i nämnde Jons åhörande jämte exekutorialet upplästes, att han i fängelset, en månads dag bör spisas med vatten och bröd. Varför tillsades ovan nämnde nämndeman att avhålla sig ifrån rätten, tills dess exekutionen är fullgjord, då man sedan får vidare här över inhämta vederbörandes betänkande.

1686-07-31. Möte i Ryd Sandsjö socken angående till-

sättande av herredagsmän. Närvarande från Fröderyds socken Jon Gunnarsson i Hökhult och Olof Lindormsson i Torp, vilka väljer Sven Svensson i Löfshult.

1686-10-14. Arvingarna i Bårestorp protesterar skriftligt mot nämndeman Jon Gunnarssons köp av ¼ hemman Bårestorp, undertecknat av Jöns Persson i Gisebo, Per Persson i Högren, Per i Norrahult och Cecilia Persdotter i Svensbygd (bör vara barn till Peder Gudmundsson i Bårestorp, se EVIIAAAC:27 Bild 3290. Uppbud å Bårestorp se Bild 3300).

1688-03-06. Ryttmästare Axel Rosenqvist genom Måns Håkansson kärar Per Jonsson i Hökhult Fröderyd socken och dess fader Jon Gunnarsson, angående att de icke vill flytta till hemmanet Skräppeboda i Östra härad och Lannaskede socken, enligt kontrakt daterat 1687-06-19, att brukas i 6 år. Per anbefalls att tillträda gården.

Riksdagsman Sven Persson

Till riksdagsmannavalet i Komstad den 9 dennes befullmäktigas å Fröderyds sockens vägnar skattebonden välförståndige Sven Persson i Hökhult att å våra vägnar lagligen giva och låta det bästa han och gitter. Fröderyd den 2 februari 1800. Sven Ålander och Jonas Hansson i Årset. Anders Jonsson i Gärdeskvarn. Assar Larsson i Fröderyd. Johannes Persson i Årset. Måns Persson i Ljunganäs. Nils Isaksson i Hökhult och Johannes Svensson i Flathult.

Lästips

Herredagsmannen Jon i Bårestorp / av Åke Andersson. Ingår i: Mellan Härån och Rasjön. Se Libris.

Källor

Göta Hovrätt - Advokatfiskalen Jönköpings län EVIIAAAC:61 (1681-1686) Bild 40, 1040, 1200, 1400, 3320, 3390, 3460. Och EVIIAAAC:62 (1687-1690) Bild 940, 2170, 3410. Västra härad's rätt AVI:2, via SVAR bildid: C0112940_00023. Wikipedia.

Södergård 3:2

Hökhult Nästagård

Enligt husförhörlängderna 1739-1760 benämns (del av) Assaregård som Nästagård.

1749-11-26 begrovs gamle mannen Nils Persson i Paddingetorp (Bäckaby), född i Hökhult Nästagård 1662, föräldrar Per Olsson och Karin Persdotter (...).

Källor: Fröderyd AI:2 och AI:3 (Hökhult) samt CI:1 sid 79 och Bäckaby C:3 sid 241.

Sex, lögner och ond bråd död

Hur långt faller ett äpple från trädet? Länsman Anders Pedersson i Hökhult och dess familj låter tala om sig i många decennier. Äktenskapliga våldsamma trassligheter och oäkta barns avlande är en del av historien.

1635-11-11. Peder Mickelsson klagar på sin förra måg Anders Pedersson i Hökhult, på grund av oroligt äktenskap skild från hans dotter Britta Pedersdotter, skiljebrev daterat av mästern Nils Krok 1633-05-19. All skuld läggs på Anders för hans omilda handel och umgänge med sin hustru. Åberopas biskopens brev 1633-01-08 att Britta är oskyldig och skulden är Anders.

Åberopas mästern Nils Bringius brev 1633-08-03 där skulden läggs på Anders. På Anders sida åberopas biskopens brev Växjö 1633-01-21 att svek och våld är infört i äktenskapet för att han kom i lägersmål med Britta och aldrig får kärlek till henne, barn är avlade i våld.

Anders berättar att när skiljebrevet var fastställt kommer Peder Mickelsson till Hökhult, till deras gård, och tar hela årsväxten av halva gården, Anders får inte ett korn. Sedan tar Peder boskap, kläder och allt som finns i bohaget, stort som smått, utan dom.

Brittas morgongåva är 30 lod silver, Anders ger henne också 20 daler till gårdsköp samt håller henne skattefri i 2 år och ger henne 4 daler till klädköp. Dom: Härmed slutas den långa trätan mellan Peder, Britta och Anders, att de skall vara vänligen och väl förlikta. EVIIAAAC:27 Bild 1110.

Kopia av Nicolai Bring skrift om länsman Anders Perssons oroliga äktenskap, skrivet 1632-09-10.

En kort underrättelse om Anders Perssons och hans hustrus besvärliga äktenskap, från begynnelsen allt här till. Otidigt sängalag kom mellan Anders och hustru Britta i Peder Mickelssons hus.

När så var hänt ville Peder efter Mose lag 22:28, exodus 22:16, att äktenskap

måtte ske, vilket Anders inte ville, vilket han råddes till av många, Anders blev sjuk i Jönköping och kallade pastor till sig, innan prästen ville tjäna honom ville han veta hur det blev med äktenskapet, då förevisade Anders i saliga hustru Annas Peder Gudmundssons och Anders halvsyskons närvaro, hustru Britta äktenskap, och blev tjänad sedan.

När Anders blev frisk dröjde han med sitt löfte om äktenskap, och påmindes ofta, nekar till detta löfte.

Anders Bengtsson bad Peder Mickelsson om råd, ställande hustru Britta och herr Magnum Laurentius i Hjärtlanda komminister med sig till Anders Persson, bittida på en söndag, där han gästade hos en länsman, nära Brunsryd boende. Då tillsporde släkten Anders Persson om han ville brudgum bli eller inte, det blev vigsel och han svarade ja på frågan om han ville ha Britta till äkta hustru, men menade nej som han föreger, vigheten gick fort, när vigheten var över ville släkten ha brudgummen med bruden hem, men han reste österut och bruden västerut.

Emellertid blev Anders av många både skyld och oskyld god förhoppning rådd att komma till sin hustru och sätta bo, det han omsider efterkom, och bodde i Bringetofta gäld en tid, och kom sedan där ifrån till Fröderids församling, i den tiden avlade han barn med sin hustru, dock eljest föga kärlek dem emellan hade varit, Anders alltid sagt sig tvingad till äktenskap.

När det yngsta barnet kom till döpelsen för 1 år sedan, kallade Anders mig och min hustru till måltid, dit jag gärna reste, då jag gärna ville förlika Anders och Britta, samt och Peder Mickelsson och Anders Persson, som då och ovänner voro. När tacksägelsen till Gud av gästerna skett var, synnerligen för barnets skapelse och döpelse, och gästerna barnet en lycköppning kontribuerat hade, frågade jag Anders vad han till kärlekstecken sin hustru, för sveda och värk hon lidit hade förärat ville, då svarade han mig väl och lovade henne en klädning, som hon skulle ha heder och gagn av,

item och ett gott hjärtlag, som en man sin kära hustru pliktig är, det han tecknade med vänligt tal och åthävor, så länge gästerna var ihop. Om söndagsaftonen skickade han bud till Peder Mickelsson att han ville dit komma på kristlig förlikning med Anders, på måndagsmorgonen kom Peder Mickelsson efter min begäran, och strax förlikade jag Peder och Anders, och utlovades på alla sidor sådant hålles, som då av sagt blev, av vilka alla gästerna och sedan hela församlingen mycket fröjdades förmodandes där vid bli.

En liten tid därefter upprevs förlikningen genom satans list och människors handlingar, därefter är hat, avund, förtal, förakt och trätomål använda som vapen. Efter tjänsten på Långfredagen kallade jag in i sakristian folket i byn där Anders Persson bor, att förhöra katekis och förnimma auditorium, folket kom Anders undantagen, då sände jag bud efter honom att han skulle komma till mig innan helgdagarna att förlikas med sin hustru på nytt, om han ville njuta sin kyrkotjänst, Anders kom inte, därför portad från kyrkan 3-4 veckor.

Sedan begärde Anders tillåtelse att vara i kyrkan på gott betänkande och rådfrågande, hos sin kära fader Peder Gudmundsson i Jönköping, och flera vänner, detta tillät jag, jag skrev även till Peder Gudmundsson angående förlikning.

Jag har rått Anders Persson privat till förlikning med sin hustru, så även officiellt, men de vill inte gälla. Anders har förstått Theodosi lag, att saevitia (elakhet inom äktenskap) kan göra divortium eftersom han inte kan lida hustru, se eller umgås med henne, utan hatar och föraktar henne et cetera. Hon under tiden honom svarar som han tillfrågar, hon är och ung och icke så förståndig att akta huset som han begär. Likväl kokar, brygger och bakar hon, och deras barn uppfostrar, som försvarligen kan vara.

Begär att denna besvärliga sak upp-tas och gott råd meddela Anders och hans hustru, som Gud till ära det

(Forts. på sidan 26)

(Forts. från sidan 25)

fattiga folk till nytta och församlingen till underrättelse vara kan.

Dom: Rannsaking hölls i Myresjö 1633, skillnad dem emellan beviljas. Källa Domkapitlet i Växjö DVII:1 sid 185

Sonen Jöns kvinnliga eskapader

1670, 18-19 februari. Samma dag framställdes Elin Andersdotter i Årset skattefrälse i Fröderyds socken ogift, bekänner sig vara lägrad av en gift man Jöns Andersson i Hökhult skattefrälse, nu icke tillstådes. Hon har tjänat hans fader Anders Pedersson i Hökhult. Jöns hade kommit hem från Kalmar och gett henne marknadsgåvor, brunt bröstsocker och kryddor. 1669 hade de flera lägersmål, både inne i husen och ute på marken.

1669-12-11 kom födselstunden hastigt vid midnatt, hon höll då på med att torka malt på kölnan i Hökhult, där Anders dotter Lisbet också var. Hon gick ur huset och födde barnet på marken utomhus.

Elin lämnade barnet och gick in till kölnan. Under tiden förtärde svinen det ena låret och foten på fostret. Den övriga kroppen kastade hon senare i trädgården. I dagningen tar hon resterna av fostret och bär det mot Årsets gårde och lägger fostret i en buske. Elin går vidare hem till sin moder inhyses i Årset. Befallningsman Anders Pedersson, hennes husbonde, och Jon Gunnarsson i Hökhult kom för att hämta henne i Årset då de har sett tecken i snön på barnafödande.

Anders erkänner att hans son bär sig illa åt, särskilt mot kvinnor, och är honom olydig, har därför blivit arvlös för 3-4 år sedan. Jöns bärs nu in på en stol och nekar bestämt till att vara barnafader, dock har han gett Elin kryddor på söndagskvällen då han kom hem från Kalmar den 11 december.

Häradsprofosserna Daniel Andersson och Olof Andersson inkallas och säger att Jöns moder Ingrid Svensdotter bett dem hämta Jöns till tinget för att erkänna. Jöns har gett Elin en förgylld ring och ett förgyllt spänne, och Elin gav Jöns ett hoseband men nekade sammanlag och hävd. Jöns ville fly bygden med henne. Jöns är gift med Märit Assarsdotter sedan 5 år och har ett barn.

Länsman Sven Svensson i Löfshult säger att Jöns var beryktad 1656 med en gift mans hustru ryttare Nils Svenssons hustru i Solkaryd Märit Holmstensdotter, han gjorde henne havande då maken var på tåg. Jöns säger att han talat med henne i Stockholm, i ett hus på Långgatan, där hon var amma hos ett herrskap.

Sist erkänner Elin flera sammanlag i Hökhult ute på ängarna och marken då gårdsfolket var i kyrkan, men Jöns är den

rätte fadern. Rätten dömer Elin till döden, allmogen ber att hon skall slippa elden. EVIIAAAC:28b Bild 1520.

1670. 22-23 juni

Framträdde landbofogden Anders Pedersson i Hökhult

Norregård 1:6

med sin hustru Ingrid Svensdotter och sorgeligen ger tillkänna att deras gifte son Jöns Andersson i Hökhult blev inburen på en stol vid förra tinget i Sävsjö till svars för hordomslast med ogifta Elin Andersdotter i Årset så ock misstänkt för barnamord. Jöns nekade vid detta tillfälle. Jöns är nu död, han dog den 12 april 1670 och Elin avrättades den 23 april 1670, han dog hos sina föräldrar och hon dog på rättareplatsen. Herr Karl Roselius var hos Jöns på hans yttersta, Jöns hade då djupt ångrat att han nekade till faderskapet. Jöns låg lam i sin säng från december 1669 som en Guds fånge med ånger.

Dom: Rätten kan inte döma Jöns lik till en begravning på en kristlig kyrkogård, ärendet remitteras till biskopen i Växjö. EVIIAAAC:28b Bild 1580 sid 15.

Andersgård 4:8

Att fira 30 år som förening är inte illa

Text Margareta Edqvist

Lars-Åke skriver på sidan 16 att jag var en av initiativtagarna, ja egentligen tror jag att jag var ensam, men diskuterade det sedan med Berton Hansson och han tyckte det var en bra idé, och sedan var det igång. Jag tillhör ju tyvärr inte de som varit föreningen trogen genom åren, min släktforskning låg ju helt nere under 20 år, men.

Går vi 30 år tillbaka var jag 28 år, hade två små barn, Maria född 1983 och Peter född 1985, "lilltösen" Anna kom först 1989. Trettio år senare har jag tre härliga barnbarn, Siri, Valter och Judit. Visst är det spännande att se på namnsättningen av barn genom tiderna. Idag ser vi tydligt att namn som min far- och morföräldrars generation hade är populära, undrar när det ska bli populärt med dubbelnamn som Lars-Åke och Bo-Göran eller namn som Karin, Ulla, Annika och Margareta. Tittar vi historiskt så kanske det inte svängde så mycket över tiden, däremot så ser man tydligt att det varierade beroende på var de bodde i landet. Har vi några udda personnamn i Fröderyd?

Jag har ju haft förmånen att få läsa Rötter & Frön i förväg, vilken härlig läsning, extra härlig för oss som har rötter i byn Hökhult, men det finns mycket för alla er andra också. Som alltid levererar Per en otroligt snygg tidskrift. TACK! Även ett stort TACK till er som levererat innehållsrika artiklar.

Vad har jag för kopplingar till Hökhult by?

Jag har förfäder som har brukat alla de fyra gårdarna, undre längre eller kortare perioder. Min ff m Stina är den första person jag stöter på som har koppling till Hökhult.

- **Stina Johannesdotter** (1812-1886), f. i H. Norregård. Hon gifter sig 1830 med Peter Jonasson (1807-1840). Stinas föräldrar var Johannes Jansson (1771-1834), f. i H. Södergård, d. i H. Norregård. Gift med Catharina Carlsdotter (1779-1827) d. i H. Norregård Johannes föräldrar var Johannes Danielsson (1737-1813), d. i H. Assaregård. Gift med Ingrid Svendsdotter (1741-1822), f. i H. Södergård, d. i H. Assaregård. Ingrids föräldrar var Sven Jönsson (????-1766), d. i H. Södergård och Ingrid Olofsdotter (1700-1767), f. i Hökhult, d. i H. Södergård. Ingrids föräldrar var Olof Persson (~1644-1729), f. i H. Assaregård, d. i H. Södergård. Gift med Kerstin Mattisdotter (~1649-1734), d. i H. Södergård.

- **Min ff ff fm f Jonas Börjesson** (1755-1813), f. i H. Assaregård. Gift med Catharina Svendsdotter (1768-1835). Jonas far var Börje Håkansson (1725-1791), f. i Hökhult, d. i H. Södergård. Gift med Karin Hansdotter (1728-1799), d. i H. Södergård. Börjes far var Håkan Börjesson (1670-1754), d. i Hökhult. Gift med Karin Olofsdotter (1679-1769), f. i H. Södergård, d. i H. Assaregård. Se nedan samt sidan 14.

- **Min ff mm mf m Annika Carlsdotter** (1754-1825), f. i H. Södergård. Gift med Jonas Nilsson (1746-1799). Annikas

föräldrar var Elin Håkansdotter (1715-1785), f. i Hökhult, d. i H. Södergård. Gift med Carl Svensson (1705-1779), d. i H. Södergård. Elins föräldrar var Håkan Börjesson (1670-1754), d. i Hökhult. Gift med Karin Olofsdotter (1679-1769), f. i H. Södergård, d. i H. Assaregård. Se ovan samt sidan 14.

- **Min ff mm mf fm f Johan Nilsson** (1697-1770) f. i Hökhult. Gift med Karin Karlsdotter (1708-1776). Johans föräldrar var Nils Börjesson (~1656-1727), d. i H. Andersgård. Gift med Margareta Bengtsdotter (~1670-1741), d. i H. Andersgård.

Här finns mer att finna, min farfars sida tillhör de pärmar som jag inte ens orkat ta itu med denna omgång, där finns så mycket att göra, det ska föras in i Disgen..., kontrolleras...

Jag ser verkligen fram mot att få lära ännu mer om Hökhult och de som bott där genom tiderna på vår träff i maj.

Hoppas vi ses!

Anders Ernst Andersson

Född 1891-01-30 i Hökhult Assaregård.

Hemmansägare i Västergård under Sävsjö säteri, Norra Ljunga. Son till hemmansägare Johannes Alfred Andersson och Lisa Karin Nilsson. Sonson till Anders Isaksson, bonde i Assaregård.

Källor: Fröderyd C:7 sid 71 och AI:20 sid 173 samt Håradsskrivaren i Njudungs fögderi Flaa:40 (1941) sid 59. Bild Projekt Runeberg.

Verksamhetsberättelse

Styrelsen för Fröderydbygdens Forskarvänner avger här verksamhetsberättelse för 2015

Styrelsen har bestått av Margareta Edqvist, Nässjö, ordförande, Marie Danvall, Landsbro, sekreterare, Lars-Åke Andersson, Landsbro, kassör och Per Frödholm, Asarum, redaktör.

Antalet medlemmar var vid årets utgång 59 vilket är en ökning med 2.

Det ekonomiska resultatet gav ett underskott på kronor 1.091:66 vilket gör en behållning på 5.305:37 att överföra till 2016 års verksamhet. Styrelsens ambition är inte att samla pengar i kistan varför utrymme finns för olika satsningar.

Årsmötet hölls i samband med årsträffen som även denna gång var förlagd till Årset Bygdegård och 15 medlemmar deltog. Vid träffen medverkade Eva Johansson, Gunnebo, med föreläsningen **Skriv för din släkt** samt Wolfgang Schmeing från Gnosjö som har ett bokförlag inriktat på mindre upplagor. Vid föreläsningen deltog även medlemmar från andra föreningar.

Styrelsen har under året haft två sammankomster varav ett var mejl-möte. Kommittén för nästa års temamöte om Hökhult har träffats vid ett tillfälle.

Medlemskriften Rötter & Frön har tillställts alla medlemmar vid ett tillfälle genom redaktörens försorg. Ett Sommarbrev och ett Höstbrev har skickats ut till medlemskåren.

Avslutningsvis tackar styrelsen för förtroendet att få leda föreningen och framför förhoppningar om engagemang för vår sak.

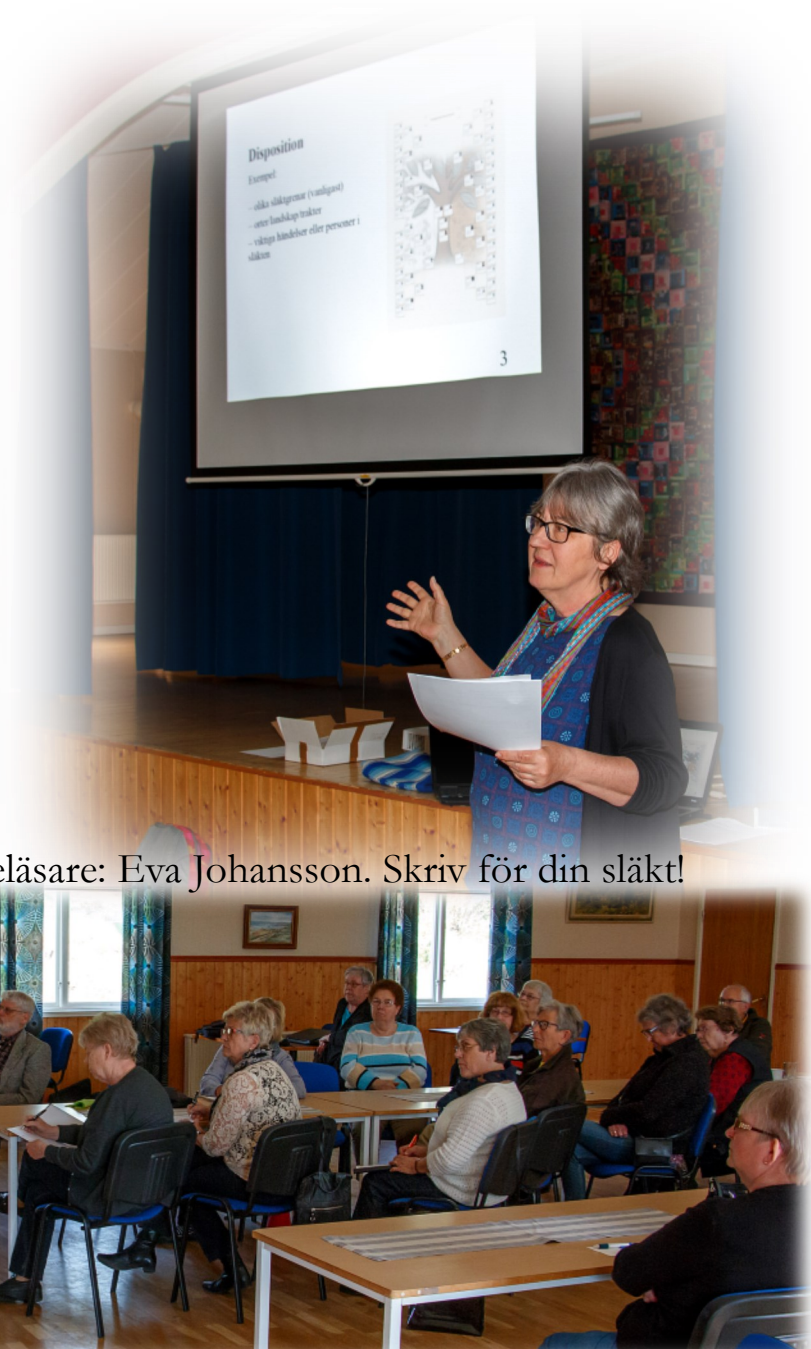
Landsbro i februari 2016

Margareta Edqvist

Marie Danvall

Lars-Åke Andersson

Per Frödholm

Speciellt inbjuden gästföreläsare: Eva Johansson. **Skriv för din släkt!**

Fröderydbygden 2015